

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETMENLERİNİN VE 8. SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN SEVİYE BELİRLEME SINAVINA
YÖNELİK GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yusuf İslam GÜNEŞ

Enstitü Anabilim Dalı : İLKÖĞRETİM
Enstitü Bilim Dalı : FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ
**Tez Danışmanı : Yard. Doç. Dr. Aysun Öztuna
KAPLAN**

Temmuz 2010

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

FEN VE TEKNOLOJİ ÖĞRETMENLERİNİN VE 8. SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN SEVİYE BELİRLEME SINAVINA
YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

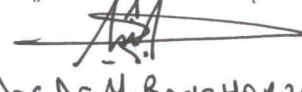
Yusuf İslam GÜNEŞ

Enstitü Anabilim Dalı : İLKÖĞRETİM

Enstitü Bilim Dalı : FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ

Bu tez .. / .. /2010 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Y. Doc. Dr. Serol BEŞOLUK
Jüri Başkanı

Yrd. Doç. Dr. M. Barış HOKTUM
Üye

Yrd. Doç. Dr. Ayşe ÖZTUNA
Üye

ÖNSÖZ

Ülkemizde genç nüfusun fazla olmasının avantajları olduğu gibi dezavantajları da vardır. Bunlardan en önemlisinin işsizlik problemi olduğu düşünülmektedir. Özel ve kamu kuruluşlarında istihdamın sınırlı olması ve başta üniversite mezunları olmak üzere hayata atılan bireylerin sayılarının yüz binleri bulması arz talep dengesizliğine neden olmaktadır. Böyle bir ortamda istihdam edilecek bireyler içerisinde seçicilik artmaktadır. Bu nedenle bireyler ilköğretimden üniversiteye hatta üniversite mezunu olduktan sonra bile ALES, KPSS, KPDS gibi çeşitli sınavlara tabi tutulmaktadırlar.

Ortaöğretime geçiş için ülkemizde zaman içerisinde çeşitli sınavlar uygulanmıştır. Bu sınavlar zamanla değişikliğe uğramış ve son olarak Seviye Belirleme Sınavı uygulamaya konulmuştur. Bu sınavın bir diğer özelliği ise bir öğrencinin hayatı boyunca gireceği ülke geneli standart sınavların ilki olmasıdır. Bu durum da göz önüne alındığında öğrencinin geleceğini şekillendirecek ilk sınav tecrübesi olması Seviye Belirleme Sınavını daha da önemli kılmaktadır. Bu araştırmada ise 2009-2010 öğretim yılında Seviye Belirleme Sınavına giren 8. sınıf öğrencilerinin ile Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Bu amaçla yola çıkılan bu araştırmada bana rehberlik eden, maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen, her zorlukta yanımda olduğuna inandığım danışmanım sayın Yrd. Doç. Dr. Aysun ÖZTUNA KAPLAN başta olmak üzere uzman görüşlerinde yardımlarını esirgemeyen değerli hocalarıma, analiz çalışmalarımnda tecrübesini benimle paylaşan Eda DEMİRHAN'a, fedakârlıklarıyla en büyük destekçim olan eşim Serap AKDENİZ GÜNEŞ'e ve küçük yüreğiyle yanımda olan kızım Tuana Selma'ya en içten duygularıyla teşekkürü borç bilirim. Ayrıca tecrübelerini benimle paylaşarak bu çalışmamda büyük emeği olan ve eğitim için her türlü fedakarlığı yapmaya hazır olduğuna inandığım değerli hocam Kocaeli İlköğretim Müfettişleri Başkanı sayın Şerif KARATAŞ'a teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ÖZET	xii
SUMMARY.....	xii

BÖLÜM 1

Giriş	1
1.1.Problem Durumu.....	2
1.2.Araştırmanın Amacı.....	3
1.2.1. Alt problemler.....	3
1.3.Araştırmanın Önemi.....	5
1.4.Sayıtlılar.....	6
1.5.Sınırlılıklar.....	6

BÖLÜM 2

İlgili Literatür.....	7
2.1. Ölçme ve Değerlendirme.....	7
2.1.1. Ölçme.....	7
2.1.1.1. Ölçme araçlarının nitelikleri.....	8

2.1.2. Değerlendirme.....	9
2.1.3. Eğitimde kullanılan ölçme araçları.....	11
2.1.3.1. Sözlü testler.....	12
2.1.3.2. Yazılı testler.....	13
2.1.3.3. Kısa cevaplı testler.....	13
2.1.3.4. Doğru-yanlış testleri.....	14
2.1.3.5. Eşleştirmeli testler.....	14
2.1.3.6. Çoktan seçmeli testler.....	15
2.3.Ortaöğretim Kurumlarına Öğrenci Seçimi için Yapılan Sınavlar ve Tarihsel Gelişimi.....	20
2.3.1. 1998 yılı ve öncesi.....	20
2.3.2. Liselere giriş sınavı (LGS)	21
2.3.3. Ortaöğretim kurumları sınavı (OKS).....	21
2.3.4. Ortaöğretim kurumları sınavının kaldırılması	23
2.3.5. Ortaöğretime geçiş sistemi.....	24
2.3.5.1. Ortaöğretime geçiş sisteminin işleyişi.....	26
2.3.5.2. Ortaöğretime geçiş sisteminde yerleştirme işlemi.....	31
2.4.İlgili Araştırmalar.....	31

BÖLÜM 3

Yöntem.....	33
3.1. Araştırmanın Modeli.....	33
3.2. Evren ve Örneklem.....	33
3.3. Verilerin Toplama Araçları.....	34
3.3.1. SBS' ye yönelik öğretmen görüşleri ölçeğinin geliştirilme süreci.....	35
3.3.2. SBS' ye yönelik öğrenci görüşleri ölçeğinin geliştirilme süreci.....	41
3.4.Ölçeklerin Uygulanması.....	43
3.6.Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	43

BÖLÜM 4

Bulgular ve Yorum.....	44
4.1.Grupların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	44
4.1.1.Öğretmen grubuna ait demografik özellikler.....	45
4.1.2. Öğrenci grubuna ait demografik özellikler	47
4.2.Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Görüşlerine Yönelik Analizler....	52
4.2.1. Fen ortaöğretime geçiş sistemi ve seviye belirleme sınavına yönelik öğretmen görüşlerinin demografik özelliklere göre analizleri.....	52
4.2.1.1.OGES ve sbs'ye yönelik öğretmen görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre analizi.....	52
4.2.1.2.OGES ve sbs'ye yönelik öğretmen görüşlerinin yaş değişkenine göre analizi.....	53
4.2.1.3.OGES ve sbs'ye yönelik öğretmen görüşlerinin kıdem değişkenine göre analizi.....	54
4.2.2.3.OGES ve sbs'ye yönelik öğretmen görüşlerinin mezun oldukları okul türü değişkenine göre analizi.....	55
4.2.2.SBS'nin eğitim-öğretim sürecine olan etkisine yönelik öğretmen görüşlerinin demografik özelliklere göre analizleri.....	56
4.2.3.SBS'nin eğitim-öğretim sürecine olan etkisine yönelik öğretmen görüşlerinin demografik özelliklere göre analizleri.....	57
4.2.3.2.SBS'nin eğitim-öğretim sürecine olan etkisine yönelik öğretmen görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre analizi.....	58
4.2.3.2.Öğretmenlerin, sbs'nin eğitim-öğretim sürecine olan etkisine yönelik görüşlerinin yaş değişkenine göre analiz.....	59

4.2.3.3.SBS'nin eğitim-öğretim sürecine olan etkisine yönelik öğretmen görüşlerinin kıdem değişkenine göre analiz.....	60
4.2.3.4.SBS'nin eğitim-öğretim sürecine olan etkisine yönelik öğretmen görüşlerinin mezun oldukları okul türü değişkenine göre ..	61
4.2.4.Seviye belirleme sınavının uygulanışına yönelik öğretmen görüşlerine ilişkin bulgular.....	62
4.2.5.SBS'nin uygulanışına yönelik öğretmen görüşlerinin demografik özelliklere göre analizi.....	64
4.2.5.1.SBS'nin uygulanışına yönelik öğretmen görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre analizi.....	64
4.2.5.2.SBS'nin uygulanışına yönelik öğretmen görüşlerinin yaş değişkenine göre analizi.....	65
4.2.5.3.SBS'nin uygulanışına yönelik öğretmen görüşlerinin kıdem değişkenine göre analizi.....	66
4.2.5.4.SBS'nin uygulanışına yönelik öğretmen görüşlerinin mezun oldukları okul türü değişkenine göre analiz	67
4.2.6.SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik öğretmen görüşlerine ilişkin bulgular.....	68
4.2.7.SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik öğretmen görüşlerinin demografik özelliklere göre analizleri.....	70
4.2.7.1.SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik öğretmen görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre analizi.....	70
4.2.7.2.SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik öğretmen görüşlerinin yaş değişkenine göre analiz.....	71
4.2.7.3.SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik öğretmen görüşlerinin kıdem değişkenine göre analiz.....	72

4.2.7.4.SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik öğretmen görüşlerinin mezun oldukları okul türü değişkenine göre analizi.....	73
4.2. Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	74
4.3.1.Seviye belirleme sınavına yönelik öğrenci görüşlerinin demografik özelliklere göre analizleri.....	76
4.3.1.1.Seviye belirleme sınavına yönelik öğrenci görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre analizi	76
4.3.1.2.Seviye belirleme sınavına yönelik öğrenci görüşlerinin anne eğitim durumu değişkenine göre analizi.....	77
4.3.1.3.Seviye belirleme sınavına yönelik öğrenci görüşlerinin baba eğitim durumu değişkenine göre analizi.....	78
4.3.1.4.Seviye belirleme sınavına yönelik öğrenci görüşlerinin anne mesleği değişkenine göre analizi...	79
4.3.1.5.Seviye belirleme sınavına yönelik öğrenci görüşlerinin baba mesleği değişkenine göre analizi...	80
4.3.1.6.Seviye belirleme sınavına yönelik öğrenci görüşlerinin gelir durumu değişkenine göre analizi...	81

BÖLÜM 5

Tartışma, Sonuç ve Öneriler.....	83
5.1. Tartışma.....	83
5.2. Sonuç.....	86
5.3. Öneriler.....	87
Kaynaklar.....	88
Ekler Listesi.....	92
Özgeçmiş.....	110

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

- OGES** : Orta Öğretime Geçiş Sistemi
- SBS** : Seviye Belirleme Sınavı
- OYP** : Ortaöğretime Yerleştirme Puanı
- DP** : Davranış Puanı
- SP** : Sınıf Puanı
- OKS** : Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı
- DPY-B** : Devlet Parasız Yatılılık ve Bursluluk Sınavı
- MEB** : Milli Eğitim Bakanlığı

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1. Haftalık Ders Saati ve SBS' de Çıkan Soru Sayılarının Derslere Göre Dağılımı.....	27
Tablo 2.2. Testlerin Ağırlıklı Kat Sayıları.....	28
Tablo 2.3. Sınıf Puanının Hesaplanması.....	30
Tablo 2.4. Sınıf Puanlarının Ortaöğretim Yerleştirme Puanına Katkı Oranları...	31
Tablo 3.1. Örneklem Dağılımı.....	34
Tablo 3.2. KMO ve Bartlett Testi Sonuçları.....	37
Tablo 3.3. SBS' ye Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları.....	38
Tablo 4.1. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	44
Tablo 4.2. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları	45
Tablo 4.3. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	46
Tablo 4.4. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Türüne Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	46
Tablo 4.5. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	47
Tablo 4.6. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumuna İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	48
Tablo 4.7. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumuna İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	48
Tablo 4.8. Öğrencilerin Anne Mesleğine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	49
Tablo 4.9. Öğrencilerin Baba Mesleğine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.	50
Tablo 4.10. Öğrencilerin Aile Gelirine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	50

Tablo 4.11. Öğrencilerin Günde Ortalama Ne Kadar Sürede Ders Çalıştıkları İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	51
Tablo 4.12. Öğrencilerin Kendilerine Ait Bir Çalışma Odalarının Olup Olmamasına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	51
Tablo 4.13. Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Ortaöğretime Geçiş Sistemi ve Seviye Belirleme Sınavına Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi.....	53
Tablo 4.14. Fen Ve Teknoloji Öğretmenlerinin Ortaöğretime Geçiş Sistemi ve Seviye Belirleme Sınavına Yönelik Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Analizi	54
Tablo 4.15. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Ortaöğretime Geçiş Sistemi ve Seviye Belirleme Sınavına Yönelik Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Göre Analizi.....	55
Tablo 4.16. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Ortaöğretime Geçiş Sistemi ve Seviye Belirleme Sınavına Yönelik Görüşlerinin Mezun Olduğu Okul Türü Değişkenine Göre Analizi.....	56
Tablo 4.17. Faktör 1: Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin SBS' nin Eğitim-Öğretim Süreci Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı	57
Tablo 4.18. Öğretmenlerin SBS' nin Eğitim-Öğretim Süreci Etkisine Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi.....	59
Tablo 4.19. Öğretmenlerin SBS' nin Eğitim-Öğretim Süreci Etkisine Yönelik Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Analizi.....	60
Tablo 4.20. Öğretmenlerin SBS' nin Eğitim-Öğretim Süreci Etkisine Yönelik Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Göre Analizi.....	61
Tablo 4.21. Öğretmenlerin SBS' nin Eğitim-Öğretim Süreci Etkisine Yönelik Görüşlerinin Mezun Olduğu Okul Türü Değişkenine Göre Analizi..	62
Tablo 4.22. Faktör 2: Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin SBS' nin Uygulanışına Yönelik Görüşlerine Ait Frekans Ve Yüzde Dağılımları.....	63
Tablo 4.23. Öğretmenlerin SBS Sistemi ve Uygulanışına Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi.....	65
Tablo 4.24 Öğretmenlerin SBS Sistemi ve Uygulanışına Yönelik Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Analizi.....	66
Tablo 4.25. Öğretmenlerin SBS Sistemi ve Uygulanışına Yönelik Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Göre Analizi.....	67
Tablo 4.26. Öğretmenlerin SBS sistemi ve Uygulanışına Yönelik Görüşlerinin Mezun Olduğu Okul Türü Değişkenine Göre Analizi.....	68

Tablo 4.27. Faktör 3: Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin SBS' den Sonra Öğrenci ve Velinin Bilinçlilik Durumuna Yönelik Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	69
Tablo 4.28. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin SBS' den Sonra Öğrenci ve Velinin Bilinçlilik Durumuna Yönelik Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi.....	70
Tablo 4.29 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin SBS' den Sonra Öğrenci ve Velinin Bilinçlilik Durumuna Yönelik Görüşlerin Yaş Değişkenine Göre Analizi.....	71
Tablo 4.30 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin SBS' den Sonra Öğrenci ve Velinin Bilinçlilik Durumuna Yönelik Görüşlerin Kıdem Değişkenine Göre Analizi.....	72
Tablo 4.31 Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin SBS' den Sonra Öğrenci ve Velinin Bilinçlilik Durumuna Yönelik Görüşlerin Mezun Olunan Okul Türü Değişkenine Göre Analizi.....	73
Tablo 4.32. Öğrencilerin Ölçek Maddelerine Katılma Durumları	74
Tablo 4.33 Öğrencilerin SBS' ye Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi.....	77
Tablo 4.34. Öğrencilerin SBS' ye Yönelik Görüşlerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Analizi.....	78
Tablo 4.35. Öğrencilerin SBS' ye Yönelik Görüşlerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Analizi	79
Tablo 4.36. Öğrencilerin SBS' ye Yönelik Görüşlerinin Anne Mesleği Değişkenine Göre Analizi	80
Tablo 4.37. Öğrencilerin SBS' ye Yönelik Görüşlerinin Baba Mesleği Değişkenine Göre Analizi	81
Tablo 4.38. Öğrencilerin SBS' ye Yönelik Görüşlerinin Gelir Durumu Değişkenine Göre Analizi	82

ÖZET

Anahtar Kelimeler: OGES, SBS, Öğretmen Görüşleri, Öğrenci Görüşleri, Fen ve Teknoloji.

Türkiye’de ilköğretim programı 2004-2005 öğretim yılında yeniden yapılandırılmış ve kademeli olarak ilköğretimin birinci ve ikinci kademesinde uygulanmıştır. Eğitim programlarındaki bu köklü ve kapsamlı reform ölçme ve değerlendirme sürecinde de değişikliklere gidilmesini zorunlu kılmıştır. Bu nedenle liselere yerleştirmede yapılan Ortaöğretim Kurumları Sınavı (OKS) kaldırılmış olup yerine Seviye Belirleme Sınavı uygulamaya konulmuştur.

Sınav sisteminin yeni olması, başarılı bir şekilde uygulanabilmesi ve varsa uygulamada aksaklıkların belirlenerek çözüm yollarına gidilmesi adına öğretmen ve öğrenci görüşlerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu amaçla bu araştırmada fen ve teknoloji öğretmenlerinin ve öğrencilerin SBS’ye yönelik görüşleri tespit edilmiş ve demografik özelliklere göre bu görüşlerin farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

Bu çalışma 8. sınıf öğrencilerine uygulanan Seviye Belirleme Sınavı (SBS)’na yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerini belirlemeyi amaçlayan tarama modeline dayalı bir araştırmadır. Araştırma Kocaeli ilinde gerçekleştirilmiş olup evrenini Kocaeli ilinde görev yapmakta olan Fen ve Teknoloji öğretmenleri ile ilköğretim ikinci kademe öğrencileri, örneklemini ise ilköğretim okullarındaki Fen ve Teknoloji öğretmenleri ile ilköğretim 8.sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Verilerin toplanması amacıyla araştırmacı tarafından ‘Öğretmen Ölçeği’ ve ‘Öğrenci Ölçeği’ olmak üzere iki farklı ölçek geliştirilmiş ve bu ölçekler toplam 220 Fen ve Teknoloji öğretmeni ve 650 8.sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Bazı ölçeklerin geri dönmemesi bazılarının da dikkatsiz ve eksik bir şekilde doldurulması sebebiyle öğretmen ölçeğinden 187, öğrenci ölçeğinden ise 530 tanesi değerlendirilmeye alınmıştır. Elde edilen veriler SPSS 11.5 programı ile analiz edilmiştir.

Araştırmanın sonuçlarına göre Seviye Belirleme Sınavlarının 6., 7. ve 8. sınıflarda uygulamasının liselere yerleştirmede daha adaletli ve telafi edilebilir olduğu ancak öğrencilerin erken yaşlarda sınav stresi ve kaygısı içerisine soktuğu belirtilmiştir. Ayrıca öğretmenlere göre SBS’de çıkan Fen ve Teknoloji dersi sorularının o yılki kazanımlarla kısmen örtüştüğü ve öğrencilere göre ise Fen ve Teknoloji dersinde işlenen konulardan sorular sorulduğu belirtilmiştir. Bunların dışında öğretmenlerin ve öğrencilerin SBS ile ilgili görüşlerinde demografik özelliklere göre anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

THE VIEWS OF SCIENCE AND TECHNOLOGY TEACHERS' AND EIGHTH GRADE STUDENTS' ABOUT THE OGES SYSTEM

SUMMARY

Key Words: OGES, Placement Exam, SBS, Teachers, Student Opinion, Science and Technology.

Primary education programme in Turkey in 2004-2005 academic year has been restructured. This radical and comprehensive reform in the education program necessitated the change in the process of measure and evaluation. For this reason, OKS (Secondary Education Exam) which is applied to place the students to high school was replaced by SBS.

In order to apply the new exam system successfully and to find solutions if there is any failure in application, the ideas of the students and teachers are considered important. With this purpose in this study the opinions of the science and technology teachers and students about SBS were identified. Moreover, whether these opinions vary according to various demographic characteristics was examined.

This study is a research based on screening model which aims to determine the teachers' and students' views on SBS that is applied to 8th grade students. This research took place in the province of Kocaeli. Its universe consists of science and technology teachers working in Kocaeli and of the secondary school students. The sampling group consists of science and technology teachers working in the primary schools and of the 8th grade students. In order to collect data, two different questionnaires were developed: "Survey of Teachers" and "Questionnaires of Students". These surveys were applied to 220 Science and Technology teachers and 650 8th grade students. As some of the questionnaires didn't come back and some of them were filled carelessly and deficiently, 187 of the "Survey of Teachers" and 530 of the "Questionnaires of Students" were evaluated. The data obtained was analyzed with SPSS for Windows 11.5 programme.

According to the results of this study, it is stated that the application of SBS in 6th, 7th and 8th grade is a more equitable and compensatable technique in high school placements. However, it is stated that SBS causes exam stress and anxiety at early ages. It is also indicated that according to the teachers, science and technology questions in SBS overlap partially with that year's gains. According to the students, the questions asked in SBS were about the subjects which were studied in science and technology lessons. In addition, meaningful differences according to demographic features were found in the opinions of the teachers and students.

BÖLÜM 1. GİRİŞ

Bilimin hızlı ilerlemesi ve bilgiye ulaşmanın verdiği kolaylık teknolojik gelişmelere ivme kazandırmıştır. Bu durum gelişmekte olan ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de yeni iş alanları meydana getirerek, yetişmiş ve nitelikli insan gücü ihtiyacını arttırmıştır. Ekonomi, sanat, teknoloji, eğitim gibi birçok alanda kalkınmanın kısa sürede tamamlanabilmesi eğitilmiş insan gücüne bağlıdır. Bunun sağlanabilmesi ise zaman isteyen zor bir süreçtir. Bu süreçte yaşanacak sıkıntıları ve kaybedilecek zamanı en aza indirmenin önemli bir yolu ise birçok alanda yetişmiş, bilgiyi kullanabilen nitelikli ve eğitilmiş insan gücüyle mümkün olabilir. Bunu sağlamanın yolunun da eğitimden geçtiği muhakkaktır.

Bireylere verilecek olan iyi bir eğitim öncelikle iyi planlanmış ve nitelikli bir programla mümkün olmaktadır. Birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de ilköğretimde uygulanan mevcut eğitim programı teknolojik gelişmelerin, kitle iletişim araçlarının ve özellikle bilgisayar gibi teknolojik ürünlerin baş döndürücülüğü karşısında yeterli olamamıştır. Teknolojinin üst düzeyde kullanıldığı ve yeni eğitim tekniklerinin uygulandığı yeni bir eğitim programı ihtiyacı kaçınılmaz olmuştur.

Ülkemizde ilköğretim programları söz konusu ihtiyaçlardan dolayı yeniden yapılandırılmış ve 2005-2006 eğitim-öğretim yılı itibariyle aşamalı olarak ilköğretimin birinci ve ikinci kademesinde uygulamaya geçirilmiştir. Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı temel alınarak oluşturulan yeni programda bilgiyi öğrenciye aktarmak yerine, öğrencilerin bilgiyi yapılandıracağı, bilgiye ulaşmayı öğreneceği, öğrenmesini yönlendireceği öğrenen merkezli bir yaklaşım hedeflenmiştir. Bu programlarla, hızla değişen ve gelişen günümüz toplumunun ihtiyaç duyduğu

araştıran, sorgulayan, bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler yetiştirmek hedeflenmektedir (MEB, 2005).

Eğitim programlarındaki bu köklü ve kapsamlı reform, ölçme ve değerlendirmede de değişikliklere gidilmesini zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda orta öğretim kurumlarına geçiş sistemi yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenleme sonucunda liselere girişte uygulanan Ortaöğretim Kurumları Sınavı (OKS) kaldırılıp yerine 6., 7. ve 8. sınıfta uygulanmak üzere Seviye Belirleme Sınavı (SBS) getirilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Ülkemiz nüfusunun çoğunu genç yaşta bireyler oluşturmaktadır (TUİK, 2010a). 2009-2010 eğitim öğretim yılı itibarıyla 33.310 ilköğretim okulunda toplam 10.916.643 öğrenci eğitim görmektedir. Bu öğrencilerden 1.321.745'i 8. sınıf öğrencisidir. 8. sınıf öğrencilerinin büyük bir kısmı bir sonraki eğitim-öğretim yılında bir ortaöğretim kurumunda eğitimlerine devam edeceklerdir. Ortaöğretimde ise 8913 okul bulunmaktadır. Ülkemizde Fen Lisesi, Sosyal Bilimler Lisesi, Anadolu Öğretmen Liseleri, Anadolu Liseleri ve Anadolu Meslek Liseleri gibi değişik alanlarda eğitim veren ortaöğretim kurumları mevcuttur. Bu okul türleri genel lise müfredatının yanında çeşitli alanlarda da öğrencileri yetiştirmeleri nedeniyle bu okullara talep çok fazla olmaktadır. 2009 SBS'den sonra hesaplanan Ortaöğretim Yerleştirme Puanı (OYP) 195 ve üzeri olan toplam 978.061 öğrenci vardır. Bu öğrenciler yukarıdaki lise türlerinden birini tercih edebilecek puan barajı olan 195 puanı aşmışlardır. Oysaki ülkemizde bu okul türlerinden toplam 4475 okul bulunmakta ve bu okullara ancak 91471 öğrenci yerleşebilmektedir (Millî Eğitim İstatistikleri, 2009). Başka bir ifade ile 195 barajını aşan öğrencilerin yaklaşık olarak %10'u daha nitelikli bir ortaöğretim kurumuna yerleşebilmektedir. Öğrenci sayısının çok olması buna karşılık söz konusu okulların kontenjanlarının sınırlı sayıda olması bu kurumlara öğrencilerin seçilerek yerleştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Aynı zamanda Yıldırım (2006) öğretmen görüşleri ile ilgili yaptığı bir çalışmada öğretmenlerin "Talep arzı aştığı sürece bu sınavları yapmak zorunludur." görüşünde olduklarını tespit etmiştir. Aksi takdirde ilköğretimi tamamlayan öğrencilerin orta öğretim kurumlarına yerleştirilmesinde problemler yaşanacaktır.

Yukarıdaki açıklamalar göz önüne alındığında öğrencilerin geleceğini bu denli ilgilendiren SBS'ye yönelik olarak öğretmenlerin ve sınav sürecinden geçen öğrencilerin görüşlerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın problem cümlesi;

“Fen ve Teknoloji öğretmenleri ile 8.sınıf öğrencilerinin Seviye Belirleme Sınavı (SBS)'na yönelik görüşleri nelerdir?” olarak belirlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Seviye Belirleme Sınavına (SBS) yönelik Fen ve Teknoloji öğretmenleri ve 8.sınıf öğrencilerinin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1.2.1. Alt problemler

1. Ortaöğretime Geçiş Sistemi ve Seviye Belirleme Sınavına yönelik Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin görüşleri

- Cinsiyet
- Yaş
- Kıdem
- Mezun olduğu okul türü

değişkenleri açısından farklılık göstermekte midir?

2. Seviye Belirleme Sınavının eğitim-öğretim sürecine olan etkisine yönelik Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

3. Seviye Belirleme Sınavının eğitim-öğretim süreci etkisine yönelik Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin görüşleri

- Cinsiyet
- Yaş
- Kıdem
- Mezun olduğu okul türü

değişkenleri açısından farklılık göstermekte midir?

4. Seviye Belirleme Sınavının uygulanaşına yönelik Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

5. Seviye Belirleme Sınavının uygulanaşına yönelik Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin görüşleri

- Cinsiyet
- Yaş
- Kıdem
- Mezun olduğu okul türü

değişkenleri açısından farklılık göstermekte midir?

6. Seviye Belirleme Sınavından sonra veli ve öğrencilerin bilinçlilik durumuna yönelik Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

7. Seviye Belirleme Sınavından sonra veli ve öğrencilerin bilinçlilik durumuna yönelik Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin görüşleri

- Cinsiyet
- Yaş
- Kıdem

- Mezun olduğu okul türü

değişkenleri açısından farklılık göstermekte midir?

8. Seviye Belirleme Sınavına yönelik öğrencilerin görüşleri nelerdir?

9. Seviye Belirleme Sınavına yönelik öğrencilerin görüşleri

- Cinsiyet
- Anne-baba eğitimi
- Anne-baba mesleği
- Gelir durumu

değişkenleri açısından farklılık göstermekte midir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKS)'nin kaldırılarak yerine Seviye Belirleme Sınavı (SBS)'nin getirilmesinin ardından uygulamaya konan Orta öğretime Geçiş Sistemi (OGES)'nin yeni uygulanan bir sistem olması sebebiyle bu konuda yapılan bilimsel araştırmalar henüz çok az sayıdadır. Fen ve Teknoloji öğretmenleri ile yapılan bir çalışma ise bulunmamaktadır. Fen ve Teknoloji dersi bağlamında SBS'ye yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerinden çıkan sonuçların alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bununla birlikte eğer varsa sistemin (Fen ve Teknoloji öğretmenleri ve 8. Sınıf öğrencileri kapsamında) avantaj ve dezavantajlarının tespiti ve çeşitli önerilerde bulunulması açısından önemli bir çalışma olabileceği düşünülmektedir.

Araştırma sonucunda elde edilen istatistikî bilgilerin bu konu ile ilgilenen, araştırma yapan ve konuyu tartışan her kesime (MEB, öğretmenler, yöneticiler, müfettişler vb.) kaynak olması beklenmektedir.

1.4. Sayıtlar

- Araştırmaya katılan öğretmen ve öğrencilerin ölçek sorularını yansız ve içtenlikle yanıtladıkları,
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin, MEB tarafından eğitim ve öğretimin başında yapılan bilgilendirme seminerlerine katılmış olup bakanlık tarafından gönderilen yazılı ve görsel dokümanları inceledikleri,
- Öğretmenlerin, OKS hakkında yeterli seviyede bilgiye sahip oldukları,
- Araştırmaya katılan öğrencilerin okul tarafından SBS hakkında bilgilendirildikleri,
- Araştırma örnekleminin evreni yansıttığı varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

- Bu çalışmanın bulguları Kocaeli ili ile sınırlıdır.
- Örneklem içerisinde yer alan Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin ve 8. sınıf öğrencilerinin görüşleriyle sınırlıdır.
- 2009-2010 eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır.
- Araştırma, bilgi toplama aracı yoluyla toplanan verilerle sınırlıdır.
- 2008-2010 eğitim-öğretim yılında uygulanan SBS ile sınırlıdır.

BÖLÜM 2. İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde araştırmanın kuramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Kuramsal çerçevede araştırma konusuna kaynaklık eden bilgiler düzenlenerek sunulmuş ve bu konuda yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Ölçme ve Değerlendirme

“Ölçme ve değerlendirmenin genel olarak eğitimdeki amacı bireyler hakkında doğru ve uygun kararlar verebilmektir.” (Çepni, 2007:112). Ölçme ve değerlendirme, verilebilecek birçok eğitimsel karar için bilgi sağlar. Öğrencilerin bir derse yönelik başarıları hakkında bilgi toplama söz konusu olduğunda, öğrencilerin öğrenme ve gelişme düzeylerinin ölçülmesine odaklanılır. Uygulanan bir programın eksik ve yetersiz yanlarının belirlenmesinde, öğretimin iyileştirilmesinde ve program geliştirme sürecinde ölçme ve değerlendirme etkinlikleri ciddi bir bilgi sağlama ve yönlendirme fonksiyonunu yerine getirmektedir (Tan ve Erdoğan, 2004:139).

Aşağıda ölçme ve değerlendirme süreçleri hakkında ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir.

2.1.1. Ölçme

“Ölçme, belli bir nesnenin ya da nesnelerin belli bir özelliğe sahip olup olmadığını, sahipse sahip oluş derecesinin gözlenip gözlem sonuçlarının sembollerle ve özellikle sayı sembolleriyle ifade edilmesidir.” (Tekin, 1996: 31). Eğitimde ölçme ise, bireyin davranışlarında meydana gelen değişikliklerin miktarını bulma olarak tanımlanmaktadır (Kemertaş, 2003:242).

Aynı zamanda ölçmeyi; Weltzenhoffer (1951) “Bir gözlemci tarafından fiziksel dünya hakkında bir karar oluşturma.”, Stevens (1946) “Kurallara göre olay ve objelere sayılar tayin etme.” ve Turgut (1986) “Bir niteliğin gözlenip, gözlem sonucunun sayı veya sembollerle gösterilmesi.” olarak tanımlarlar (Akt. Tekindal, 2002:13).

Eğitim programının sağlam olup olmadığını anlama, öğretimde başvuru metotlarının etkililik derecesini saptama, öğrencileri başarılı olabilecekleri düşünülen alanlara yönlendirme, öğrenme güçlüklerini teşhis etme, öğrenci başarısını belirleme ve ölçme-değerlendirme öğesinin iyi işleyip işlemediğini görme gibi amaçlarla yapılan değerlendirmelerin hepsi ölçme sonuçlarına dayanır (Baykul, 2000: 89-90).

Tekin (1993), niteliklerin gözlenebilme özelliklerine bağlı olarak ölçmeyi “doğrudan ve dolaylı” olmak üzere iki farklı kategoride incelemektedir. “Ölçülecek nitelik doğrudan doğruya birimle karşılaştırılarak ölçülebiliyorsa doğrudan ölçme; başka bir değişken yardımıyla ölçülebiliyorsa dolaylı ölçme” şeklinde tanımlamıştır (Tekin, 1996: 32).

Eğitim alanındaki davranışlar ise çoğunlukla dolaylı ölçme teknikleriyle ölçülmektedir. Yetenek, ilgi, başarı, zekâ seviyesi gibi özellikler dolaylı ölçüm yapılarak belirlenir. Eğitimde yapılan dolaylı ölçümlerde öğrencilerin tepki vereceği davranışlarla ilgili sorular hazırlanır. Başarısı ise doğru cevaplayacağı soru sayısı oranında değerlendirilir (Kemertaş, 2003: 243).

2.1.1.1. Ölçme araçlarının nitelikleri

Ölçme araçlarının nitelikleri geçerlik, güvenirlik ve kullanılabilirlik olmak üzere üç başlık altında toplanabilir.

Geçerlik: Geçerlik, genel anlamda bir ölçme aracının ya da ölçme yönteminin ölçmeyi amaçladığı özelliği başka herhangi bir özellikle karıştırmadan doğru olarak ölçebilme derecesi olarak tanımlanabilir (Demirel, 2002: 214).

Tekin (1996)'e göre geçerlik ise bir ölçme aracının kullanıldığı maksada hizmet etme derecesidir. Örneğin uzunluk ölçmek için geliştirilmiş olan metre, bir tahtanın uzunluğunu ölçme amacına hizmet eder; fakat tahtanın ağırlığını ölçme amacına hizmet etmez. Bundan dolayı bir ölçme aracı olarak metre, uzunluk ölçmede geçerlidir; fakat ağırlık ölçmede geçerli değildir (Tekin, 1996: 36).

Güvenirlilik: Ölçme sonuçlarının tesadüfî hatalardan arınık olma derecesi, başka bir ifadeyle bir ölçme aracının birbiri ardına yapılan denemelerinden aynı sonuçların alınma derecesidir (Çepni vd, 2007: 82). Thompson (2000), güvenirliliğin, testte ya da ölçme aracında değil testten elde edilen sonuçlara ait bir özellik olduğunu ifade etmiştir.

Kullanışlılık: Ölçme araçlarında bulunması istenilen niteliklerden bir diğeri de kullanışlılıktır. Bir testin kullanışlılığı; onun geliştirilmesi, çoğaltılması, uygulanması ve puanlanmasının kolay ve ekonomik olması demektir (Tekin, 1996: 37).

2.1.2. Değerlendirme

Ölçme işlemindeki amaç durum değerlendirmesi yapmaktır. Değerlendirilmeye tabi olmayan hiçbir şey gelişemez ve ilerleyemez. Değerlendirme, ölçme sonucunu bir ölçüt ile karşılaştırma ve bu yolla ölçme sonucuyla belirlenmiş olan özellik hakkında bir karara varma işlemidir. Verilen kararın güvenirliliği ise ölçme işleminin ne kadar iyi yapıldığına bağlıdır (Özçelik, 1981: 160).

Öğretimde değerlendirme; öğrenci başarısı hakkında bir yargıda bulunmaktır. Değerlendirme, ölçümlerin ölçüt veya ölçütlerle kıyaslanarak bir karara varma işidir (Tan ve Erdoğan, 2004:138).

Ölçme ve değerlendirme birbirinden bağımsız iki ayrı kavram değildir. Değerlendirme, ölçmeden daha geniştir ve ölçmeyi de içine alır. Ölçme, değerlendirmeye hizmet eder ve değerlendirmenin temelidir (Hopkins, 1998:6).

Tekin (1996), değerlendirme türlerinin üç başlık altında açıklanabileceğini ifade etmiştir. Bunlar aşağıdaki gibi açıklanabilir:

Tanıma ve Yerleştirmeye Yönelik Değerlendirme: Öğrencilerin öğrenme sürecine girmeden belirli konularla ilgili ön bilgileri ve hazır bulunuşluk düzeylerinin ölçülerek yapıldığı bir değerlendirme türüdür. Öğrencilerin belirlenen derste öğretilcek konular hakkında daha önceden kazanmış olduğu bilgilerin belirlenmesi ve bu bilgiler ışığında öğrenci başarısının değerlendirilmesidir (İşman ve Eskicumalı, 2003: 205-206).

Biçimlendirme ve Yetiştirmeye Yönelik Değerlendirme: Eğitim ve öğretim süreci devam ederken öğrenme düzeyi hakkında bilgi verir. Bu bilgiler ışığında bir öğrencinin devam eden bir ders başarısı veya kazanması gereken bir davranış ile ilgili ne düzeyde olduğu ve ihtiyaç duyulan düzeltmeler hakkında yardımcı olur. Aynı zamanda öğretmene, öğretimi değiştirme ve geliştirme ile bireysel ve grup çalışmalarını kararlaştırmada da yardımcı olur (Tekindal, 2002: 131).

Bu değerlendirme biçiminde, öğrencilerin hedef davranışları öğrenip öğrenmediklerini kontrol etmek birinci aşamadır. Eğer öğrenci belirlenen hedef davranışları öğrenmediyse, ne derecede öğrendiklerini tespit etmek de ikinci aşamada olarak yer almaktadır. Son aşama ise, öğrencilerin öğrenmedikleri hedef

davranışları belirleyerek tekrardan öğretim faaliyetine geçmektedir (İşman ve Eskicumalı, 2003: 206)

Değer Biçmeye (Seviye Belirlemeye) Yönelik Değerlendirme: Program sonunda öğrencilerin kazanmış olduğu davranışları ölçmeye yarayan değerlendirme türüdür. Dönem ya da yılsonunda yapılan final veya genel sınavlar örnek olarak verilebilir. Bu türde yapılan değerlendirmeler öğrenme düzeyini saptama amaçlıdır. Bu değerlendirmeler başarı testleri ya da yeterlilik testleri ile yapılmaktadır. Ayrıca bu değerlendirme ile eğitim programının öğrencilere istenilen davranışları kazandırma açısından yeterli olup olmadığı hakkında bir yargıya varılabilir (Demirel, 2002: 249).

SBS, öğrenci seviyesini belirleyebileceği gibi ortaöğretime yerleştirmede de işlev görebileceğinden hem yerleştirmeye hem de değer biçmeye yönelik değerlendirme türünde bir sınav özelliği taşımaktadır denilebilir.

2.1.3. Eğitimde kullanılan ölçme araçları

Eğitimciler eğitimde hedeflenen kazanımları ortaya çıkarmak için ölçme yapmaktadırlar. Ölçmenin amacı ise doğru ve güvenilir verilerle değerlendirme yapabilmektir. Bir durum veya davranışı doğru ölçmek için sınavın amacına uygun ölçme araçlarının kullanılması önerilmektedir. Örneğin ülke genelinde uygulanacak bir sınavda kullanılacak ölçme aracının yazılı yoklama olması değerlendirmenin aylarca sürmesine ve subjektif değerlerin sınav sonucuna karışmasına neden olabilir.

Eğitimdeki ölçmelerde gözlenen özellikler, hemen her zaman, başarı, yetenek gibi insan davranışlarıdır; bunların doğrudan gözlenmesi mümkün değildir. Dolayısıyla eğitimdeki gözlemlerin çoğu dolaylı gözlemdir. Dolaylı gözlemlerin yapılmasında araçtan yararlanır (Baykul, 2000: 13). Bazı durumlarda ise birden fazla ölçme aracı kullanılmalıdır. Bunun faydası, öğrencilerin öğrendiklerinin farklı yönlerden ortaya çıkarılmasıdır. Ölçme tekniklerinin eğitim ortamlarında kullanılmasının amacı,

öğrenci başarılarını etkili olarak ortaya çıkarmaktır (İşman ve Eskicumalı, 2003: 207-208).

Ölçme tekniklerinin kullanılmasında kullanılan araçlara yönelik kuramsal bilgilere aşağıda yer verilmiştir. SBS çoktan seçmeli test türü içerisinde yer aldığından çoktan seçmeli testler daha ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

2.1.3.1. Sözlü testler

Soruların ve cevaplarının genellikle sözlü olarak verildiği testlerdir. Öğretmenin soruyu ve öğrencinin de cevabı sözlü bir şekilde ifade etmesi esasına dayanmaktadır. Soruların problem çözmeye yönelik olması durumunda ise cevaplar tahtaya yazılarak ifade edilmektedir (Çepni vd., 2007). Eğitim ve öğretimde kullanılan en eski ölçme şekli olup öğrencilerin sözlü ifade becerilerinin, yabancı dildeki kelimelerin telaffuzunun ölçülmesinde, okul öncesi eğitiminde, tez savunmasında ve bazı mesleki yerleştirmelerde geleneksel hali ile kullanılmaktadır. Buna rağmen yapısındaki zayıflıklardan dolayı diğer sınav türlerine göre daha az kullanılmaktadır. Başarıdan ziyade öğrencinin sözlü anlatım tekniğini ölçtüğünden dolayı bazı eğitimciler başarının ölçülmesinde kullanılmaması gerektiğini savunmaktadırlar. Aynı zamanda sözlü ifade yeteneğinin önemli olduğu alanlarda (yabancı dil eğitimi gibi) öğrenci başarısını ölçmesinde yazılı testlerin yanında tamamlayıcı olarak kullanılması önerilmektedir (Çepni vd., 2007).

Sözlü testlerde değerlendirmeler öznel kanaatlerden de etkilenebilir. Atılgan vd. (2006), çalışmasında öğrencilerin sözlü notlarının adaletli olmadığı kanaatinde olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca öğrencinin sınav anındaki psikolojik durumu, kendini ifade edememesi, iletişim becerilerinin gelişmemiş olması veya heyecanlı olması değerlendirmeyi etkileyen faktörlerden saymıştır.

2.1.3.2. Yazılı testler

Okullarda kullanılan en yaygın test şeklidir. Sorular açık uçlu ve kompozisyon şeklindedir. Bu test türünde belirli bir süre içerisinde öğrenciden bilgi ve fikirlerini bir araya getirmesi, organize etmesi, değerlendirmesi, kontrol etmesi ve sorulara yazılı bir şekilde cevap vermesi beklenir. Öğretmen ise sınav sorularını hazırlar, uygular ve puanlandırır.

Tan ve Erdoğan (2004), “Yazılı sınavları öğrencilerin problemleri formüle etme, organize etme, bazı fikirleri değerlendirme, bilgilerini değişik durumlara uygulama olanağı sağlama, orijinal görüş veya ürünler ortaya koyabilme davranışlarını ölçmede gayet uygun bir sınav türüdür” şeklinde açıklamışlardır (Akt. Çandur, 2007).

Oosterhof (1994), yazılı testlerin hemen hemen diğer tüm testlerle ölçülebilecek bilgi ve becerilerin tamamının ölçülmesinin mümkün olduğunu ifade etmişlerdir (Akt: Çepni vd, 2007). Ayrıca yazılı sınavlarda öğrencilerin bağımsız olarak özgün bir şekilde kendilerini ifade etmeleri öğretmenlerinin onları daha çok yönlü tanıma imkânı da sağlayacaktır.

2.1.3.3. Kısa cevaplı testler

Kısa cevaplı testler, öğrencinin bir sözcük, bir rakam, bir tarih ya da en çok bir cümle ile cevaplandırabileceği maddelerden oluşur. Kısa cevaplı maddeler, cevabı öğrenci tarafından hatırlanıp yazılan maddeler grubunda yer alır. Kısa cevaplı maddeleri, öğrencinin aklının estiği cevabı yazmasına izin vermeyecek şekilde iyi yapılandırılmıştır. Bu yüzden, bu maddeleri cevaplandıran bir cevaplayıcının yazacağı cevaplar çok kısadır; istenen cevapların çok kısa ve belirgin olması, kısa cevaplı testlerin puanlanmasını, tam olmasa da oldukça nesnel yapar. Kısa cevaplı testler, bu yönüyle objektif testler grubunda düşünülebilir (Tekin, 1996: 125).

2.1.3.4. Doğru-yanlış testleri

Doğru-Yanlış testleri, öğrencinin test maddelerini doğruluk-yanlışlık ölçütüne göre sınıflamaları şeklinde uygulanır. Doğru-Yanlış testlerindeki maddeler bazıları doğru, bazıları yanlış önermelerden oluşur (Tan ve Erdoğan, 2004: 268). Prensiplerin ve genellemelerin iyi anlaşılıp anlaşılmadığının yoklanacağı durumlarda ve belli bir nokta ile ilgili yalnız iki ihtimal olduğu durumlarda doğru-yanlış maddelerinin kullanılabilceği ileri sürülmektedir (Yılmaz, 1998: 118).

Test maddeleri genellikle düz cümle şeklinde yazılıp açıklamada istenildiği gibi işaretlenmesi istenmektedir. İşaretlemeler genellikle doğruların önüne (D), yanlışların önüne (Y) koyma biçiminde yapılır. Bazen de soru cümlesinin önüne veya arkasına (D) ve (Y) seçenekleri konulur ve bunlardan uygun olanının yuvarlak içine alma gibi işaretlemelerle belirtilmesi istenilir. Cevaplamanın nasıl yapılacağı test maddelerinin başında bilgi olarak verilir (Çepni vd, 2007).

2.1.3.5. Eşleştirmeli testler

İki grup halinde verilen bilgilerin birbirleriyle ilgili olanlarının belli bir açıklamaya göre eşleştirilmesi prensibine dayalı test türüdür. Sorular ve cevaplar iki ayrı bölümde verilmekte olup soruların sıra numarası genellikle rakamla, cevapların sırası ise harfle gösterilir. Öğrenciden her sorudaki bilgi ile diğer gruptaki ilgili bilginin eşleştirmesi beklenir. Cevaplama genellikle birinci sütunun önünde bırakılmış uygun yere, cevap sütununda yer alan ifadelerin önündeki harf ya da rakamın yazılması biçiminde yapılır (Çepni vd., 2007).

SBS'nin çoktan seçmeli bir test olması nedeniyle aşağıda bu konu hakkında daha detaylı bilgi verilmiştir.

2.1.3.6. Çoktan seçmeli testler

Çoktan seçmeli testler, çoktan seçmeli maddelerden oluşan testlerdir. Çoktan seçmeli bir madde, bir problem durumu sunan bir madde kökü ile madde kökünü izleyen üç ya da çok sayıdaki seçimlik cevaplardan oluşur. Madde kökü, bir soru cümlesi ya da bir eksik cümle olabilir. Madde kökünü izleyen seçimlik cevaplara madde ya da seçenekler adı verilir. Madde kökünde verilen bilgilere göre, seçeneklerden biri, maddenin doğru ya da en doğru cevabıdır, diğer seçenekler ise yanlış cevaplar ya da çeldiriciler adını alır (Tekin, 1996: 147).

Çoktan seçmeli sorular, bir soru kökü ve bunu izleyen bir seri muhtemel cevaplardan ibarettir. Bu çeşit bir soruyu cevaplandıracak öğrenci, verilen açıklama ve soru köküne göre en uygun veya doğru cevabı seçer. Soru kökü genellikle soru cümlesi şeklinde olabileceği gibi eksik cümle yapısında da olabilir (Çepni, 1998: 92).

İlköğretimden yüksek öğretim sonrasına kadar uygulanan çeşitli sınavlarda (SBS, YGS, ÜDS vb.) çoktan seçmeli madde türü kullanılmaktadır. Öğrencilerin başarı seviyelerini gerek ulusal çapta gerekse küçük gruplar halinde güvenle ölçebilme özelliğine sahiptir. Test ve madde analizlerinin yapılmasına elverişli olması, milyonlarca adayın sınav sonuçlarının kısa sürede okunabilmesi, istatistiklerinin kolayca hesaplanabilmesi, puanlamada objektifliğin sağlanabilmesi gibi özellikler bu tür testlerin kullanılmasını zorunlu kılmaktadır. İlköğretimin birinci kademesinde 3 seçenekli, ikinci kademesinde 4 seçenekli, ortaöğretim ve yüksek öğretimde ise 5 seçenekli maddeler yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bu seçeneklerden biri doğru cevap diğeri ise doğru cevabı gizleyen çeldiricilerden oluşmaktadır. İlgisiz çeldiricilerden oluşacak 6-7 seçenekli maddelerden çok uygun çeldiriciler içeren 4-5 seçenekli maddelerin hazırlanması uygun görülmektedir (Çepni vd, 2007).

Ayrıca Dewey (2005)'in "çoklu tahmin testleri" olarak adlandırdığı çoktan seçmeli testlerde cevaplayıcının tahmin şansı seçeneklerle sınırlıdır. Dört seçenekli bir soruda tahmin yüzdesi %25'tir (Akt: Çepni vd., 2007).

Çoktan seçmeli testler, maddelerin yapıları bakımından farklı gruplara ayrılmaktadır. Gruplara geçmeden önce test maddeleriyle ilgili kavramlar aşağıda açıklanmıştır (Çepni vd, 2007: 63):

Test maddesi: Test kitapçığındaki her bir soruya denir. Daima soru şeklinde bulunmayacağından ‘test sorusu’ yerine ‘test maddesi’ olarak adlandırılır.

Madde kökü: Sorunun çözümü için gerekli bilgileri veren kısımdır.

Cevap şıkları: Madde kökündeki soruya muhtemel doğru cevap olarak verilen ifadelerdir. Cevap şıkları arasında genellikle doğru bir şık bulunur. Bazen birden çok şık da doğru cevaplar arasında olabilir.

Çeldiriciler: Sorunun cevabı olmayan yanlış seçenekleridir. Çeldiriciler bilgisi yetersiz, bilgisiz veya yanlış bilgili cevaplayıcıları yanıltmak için verilir.

Doğru cevap: Sorulan soruya ya da istenilen bilgiyi en iyi karşılayan seçenektir.

Madde yapısı: Bir test maddesinin cevaplama yönergesi de dâhil olmak üzere yazıldığı zaman aldığı şekle madde yapısı veya madde formu denir. Maddeyi oluşturan sembol, kelime ve ifadelerin düzeni, maddenin nasıl cevaplanacağını belirten açıklamalar, cevapların kaydediliş şekli madde yapısının temel öğeleridir.

Çoktan seçmeli maddelerin çeşitleri

Tekin (1996)’e göre çoktan seçmeli testler maddelerin yapısı bakımından üç farklı şekilde sınıflanmakta olup bu sınıflamalara aşağıda ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir.

- **Doğru cevapların yapı ve durumuna göre sınıflama**

Doğru cevabın niteliğine göre 4 farklı gruba ayrılır (Çepni vd., 2007):

Doğru cevabı tek ve kesin olan maddeler: Sorunun bir tek cevabı olduğu ve diğer seçeneklerin sorunun cevabı olmadığı maddelerdir. En sık kullanılan madde çeşidi olup genellikle bilgi ve kavrama düzeyindeki öğrenme ürünlerini ölçmekte kullanılır. Öğrenciler doğru cevabı bilmiyorlarsa yanlış olan çeldiricileri bilerek de sonuca ulaşabilir. Aynı zamanda 4 seçenekli bir soruda öğrencinin şansa dayalı doğru cevabı bulma olasılığı % 25'tir (Çepni vd, 2007).

Aşağıda bu türden birçoktan seçmeli test maddesine örnek verilmiştir.

Örnek: Aşağıdakilerden hangisi kloroplastın görevlerindedir?

- A) Enerji üretimi B) Fotosentez C) Solunum D) Sindirim

Verilen örnekte de görüldüğü gibi sorunun tek bir yanıtı vardır. Öğrenci ya doğru yanıtı bilmeli ya da kesin yanlış olan çeldiricilerden tahmin yoluyla doğru cevabı bulmalıdır.

Anahtarlanmış cevabı en doğru olan maddeler: Sorunun bir cevap seçeneği varken diğer çeldiricilerin de doğru cevaba yakınlık derecesine sahip olmasıdır. Yani diğer çeldiriciler de doğruluk payı taşımakta olup doğru cevap kapsayıcılık, yakınlık, uzaklık, ilişkili olma vb. gibi özelliklerle çeldiricilerden ayrılmaktadır. Soru kökünde bu farka dikkat çekmek için ilgili sözcük koyu, altı çizili, italik, büyük harflerle veya bunlardan birkaçı ile belirtilmektedir. Çeldiricilerin doğru cevaba yakın olması gerekliliği bu tür maddelerin uzmanlar tarafından hazırlanmasını zorunlu kılmaktadır (Çepni vd., 2007). Aşağıda bununla ilgili bir örnek verilmiştir:

Örnek: Erime sıcaklıklarındaki aynı miktar X, Y ve Z katı maddeleri özdeş ısıtıcılarla ısıtıldığında;

X katısı 3 dakika

Y katısı 8 dakika

Z katısı 11 dakika

sonra tamamen sıvı hâle geçiyor. Bu maddelerin erime ısılarının **büyükten küçüğe** doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $X > Y > Z$ B) $Y > Z > X$
 C) $Z > Y > X$ D) $Z > X > Y$

Doğru cevabı birden fazla olan maddeler: Sorunun birden çok doğru cevabı olan sorulardır (Çepni vd, 2007).

Örnek: Aşağıdaki faktörlerden hangisi/hangileri insan gelişimi üzerinde etkilidir?

- A) Kalıtım
 B) Olgunlaşma
 C) Öğrenme
 D) Hazır bulunuşluk
 E) Çevre

Örnekte olduğu gibi sorunun cevabı iki ayrı seçenekte (A ve E seçenekleri) verilmiştir. Bu tür sorularda öğrencilere sorunun birden çok doğru cevabı olduğu belirtilmelidir.

Bileşik cevap gerektiren maddeler: Bir sorunun birden çok doğru cevabı olduğu durumlarda kullanılan bir başka madde türüdür. Sorudan önce bir takım bilgiler verilir. Bu bilgilerden bir kısmı doğru diğer kısmı ise yanlıştır. Öğrenciden doğru olanları tespit etmesini ve bunların beraber bulunduğu doğru seçeneği işaretlemesi beklenmektedir. Üst düzey öğrenme ürünlerinin ölçülmesinde yaygın olarak kullanılmaktadır (Çepni vd, 2007). Aşağıda bu madde ile ilgili bir örnek yer almaktadır.

Örnek:

- I. Stoplazma
 II. Mitokondri
 III. Çekirdek
 IV. Ribozom
 V. Endoplazmik retikulum

Yukarıdaki organelerden hangisi/hangilerinde hücre zarı vardır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II, III ve V

SBS’de çıkan Fen ve Teknoloji soruları; doğru cevabı tek ve kesin olan maddelerden, anahtarlanmış cevabı en doğru olan maddelerden ve bileşik cevap gerektiren maddelerden çıkabilmektedir.

- **Madde köküne göre sınıflama**

Çoktan seçmeli testler madde türüne göre üç ayrı grupta incelenmektedir (Çepni vd, 2007: 74).

Kökü soru kipinde olan maddeler: Test maddelerinin soru cümlesi olarak ifade edildiği ve çoktan seçmeli testlerde en çok kullanılan madde türüdür.

Kökü eksik cümle olan maddeler: Soru maddesinin belirli bir yeri boş bırakılarak seçeneklerde yer alan uygun kelimelerle doğru bilgi içeren bir cümleye tamamlanması istenen soru tipleridir.

Kökü olumsuz maddeler: Sorunun olumsuz bir cümle biçiminde ifade edildiği maddelerdir.

- **Maddelerin gruplanışına göre sınıflama**

Çoktan seçmeli testlerde bazen madde kökleri bazen de seçenekler gruplandırılır veya madde kökü ya da seçenekler ortak kullanılır. Bu şekilde oluşturulmuş maddelere ‘madde takımı’ ya da ‘madde grubu’ adı verilir. Bu tip sorularda madde grubunun başında gerekli açıklamalar verilmelidir (Çepni vd, 2007).

Kökü ortak olan maddeler: Bir tablo, grafik, resim veya paragraf gibi herhangi bir konu hakkında verilen bir bilgi ile ilgili birden çok soru sorulması esasına dayanır. Okuduğunu anlama, yorumlayabilme, maddeler arasında bağlantı kurabilme gibi kazanımları ölçmek için kullanılan madde türüdür. Soruların madde kökünde verilen bilgilere dayalı olması ve birbirinden bağımsız olarak cevaplanması gerektiğinden uzmanlarca hazırlanması tavsiye edilmektedir (Çepni vd, 2007).

Seçenekleri ortak olan maddeler: Yabancı dil sınavlarında, kavram ve kelime ilişkilendirmelerde, boşluk doldurmalı sorularda tabloda verilen kelime ya da kavramlar bir grup için ortak seçenek olabilir. Ortak seçenekler için aynı maddelerin kullanılması gereksiz tekrarlara ve zaman kaybına neden olabilmektedir. Bunu önlemek için ortak seçenekli maddeler kullanılabilir. Bu tür sorular hazırlanırken önce seçenekler ve soruların bu seçeneklere göre cevaplandırılacağı bilgisi verilir. Bu madde türleri bilgi ve kavrama düzeyindeki öğrenme ürünlerini ölçmekte kullanılır (Çepni vd., 2007, s:171).

2.4. Ortaöğretim Kurumlarına Öğrenci Seçimi İçin Yapılan Sınavlar ve Tarihsel Gelişimi

2.4.1. 1998 yılı ve öncesi

Orta öğretim giriş sınavları 1998 yılına kadar Anadolu ve Fen Liseleri sınavları olarak temelde iki ayrı sınav olarak yapılmaktaydı. Zorunlu eğitim süresi 5 yıl iken Anadolu liselerine öğrenci seçmek için ilkökul 5.sınıfa giden öğrenciler iki aşamalı bir sınavdan geçerek bu okulların ortaokul kısımlarına yerleşmekteydiler ya da ortaokul son sınıf öğrencileri, Fen Liselerine girmek için ortaokulların 3.sınıfında (ortaokul 1, 2 ve 3.sınıf Türkçe, Fen Bilgisi ve Matematik dersleri başarı ortalaması 10'luk not sistemine göre en az 8 olmak ve zayıfsız bu sınıfları geçmek kaydıyla) iki aşamalı bir sınava tâbi tutularak seçilmekteydiler. Bu sınavları Millî Eğitim Bakanlığı yapmaktaydı. Polis ve Askeri liseler ise bu sınavların dışında öğrenci

seçmek için başarı ortalaması yüksek erkek öğrencileri test, spor ve mülakat olarak üç aşamadan oluşan bir kurum içi sınavla almaktaydı (MEB, 2008a).

2.4.2. Liselere giriş sınavı (LGS)

1997 yılında sekiz yıllık kesintisiz eğitime geçilmiş, “ilkokul” ve “ortaokul” ifadeleri “ilköğretim okulu” olarak değiştirilmiştir. Daha önce 5 yıl eğitim öğretim veren ilkokullar 8 yıllık eğitim öğretim kurumları haline dönüştürülmüştür. Bu gelişmeye paralel olarak 1998 yılından itibaren ‘Liselere Giriş Sınavı’ adı altında ilköğretim okullarının 8.sınıfında okuyan öğrenciler sınava girmeye hak kazanmıştır.

1998 yılında Fen Lisesi, Anadolu Liseleri (Anadolu lisesi, Anadolu Öğretmen, meslek, teknik, imam hatip, sağlık, meteoroloji, tapu ve kadastro), Tarım Meslek Lisesi ve Adalet Meslek Lisesine öğrenciler Liselere Giriş Sınavı ile seçilmiştir. Özel Okullar Sınavı, Polis Koleji Sınavı ve Askeri Lise ise ayrı sınavlar olarak yapılmıştır. Liselere Giriş Sınavı ve Polis Koleji Sınavı MEB tarafından ayrı sınavlar olarak yapılırken, Askeri Lise Sınavı Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından yapılmıştır (MEB, 2008a)

2.4.3. Ortaöğretim kurumları sınavı (OKS)

1998-2003 yılları arasında liselere girişte yukarıdaki sistem uygulanırken 2004 yılında Liselere Giriş Sınavı içine Polis Koleji ve 8. Sınıf DPY-B sınavları da (Devlet Parasız Yatılılık ve Bursluluk Sınavı) alınmıştır. Özel Okullar ve Askeri Lise sınavları ayrı ayrı sınavlar olarak yapılmıştır. Aynı zamanda bu yıl içerisinde sınavın adı da değişmiş ve Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKS) adını almıştır. Bu isim altında bu sınav 2005-2008 yılları arasında yapılmıştır. Böylece orta öğretim kurumlarına seçme işlemi tek çatı altında toplanmıştır (MEB, 2008a).

Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKS), ülke çapında her yıl Haziran ayında sadece ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerine uygulanan bir seçme ve yerleştirme sınavıdır. OKS' den elde edilen puanlara göre öğrencilerin tercih ettikleri resmi ve özel Fen liselerine, Anadolu liselerine, Sosyal Bilimler liselerine, Anadolu teknik ve Anadolu meslek liselerine, Anadolu öğretmen liselerine yerleştirilmeleri ve Devlet Parasız Yatılılık ve Bursluluk haklarını kazanacak öğrencilerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. OKS tek oturumda eş zamanlı olarak uygulanmaktadır (MEB, 2008a).

OKS sınavında öğrencilere Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler olmak üzere her branştan 25 soru olmak üzere toplamda 100 soru sorulmaktadır. 120 dakika süren sınav sonucunda yapılan doğru ve yanlışlardan ortaya çıkan netler ve ortaöğretim başarı puanları dikkate alınarak her aday için iki türde puan hesaplanmaktadır. Bu puan türlerinden biri Matematik-Fen (MF), diğeri ise Türkçe-Matematik (TM)' dir. Fen liselerine tercih yapabilmek için OKS-MF puan türünün en az 160 veya daha yüksek olması, diğerk okul türlerinden tercih yapabilmek için ise OKS-TM puanının 160 veya daha yüksek olması gerekmektedir. MF puan türü fen liselerine yerleştirmede, TM puan türü ise fen lisesi dışındaki diğerk liselere yerleştirmede dikkate alınmaktadır (MEB, 2008b).

OKS sonucuna göre Fen Liselerine, Sosyal Bilimler Liselerine, Anadolu Liselerine, Anadolu Öğretmen Liselerine, Anadolu Teknik Liselerine Anadolu Meslek Liselerine, Anadolu İmam-Hatip Liselerine, Sağlık Meslek Liselerine, Tarım Meslek Liselerine, Anadolu Tapu ve Kadastro Meslek Liselerine, Adalet Meslek Liselerine ve Anadolu Meteoroloji Meslek Liselerine tercih yapılabilmektedir (MEB 2008b).

2.4.4. Ortaöğretim kurumları sınavının kaldırılması

2008 yılında 8. sınıflara OKS sınavı son kez uygulamış ve aynı yıl 6. ve 7. sınıflara SBS sınavı yapılmıştır. MEB, OKS' nin kaldırılmasını aşağıdaki nedenlerle açıklamıştır (MEB, 2008b: 5):

- Öğretim programlarında ve eğitim sisteminde yapılan düzenlemeler ve değişimler daha uygun ölçme araçlarının geliştirilmesini ve yeniden düzenlenmesini zorunlu kılmıştır. Yenilenen öğretim programları, gelinen eğitsel şartlar ve yeni eğitim anlayışı OKS' nin kaldırılmasının temelini oluşturmaktadır. OKS; bugünkü şekliyle kazanmak ya da kaybetmek ikileminde eğitimin amacı hâline gelmiştir. Ancak, çocuğu hayata ve bir üst öğretim kurumuna hazırlamak ilköğretimin temel görevidir. Özellikle ilköğretim düzeyindeki çocukların hayata hazırlanması vazgeçilmez ve öncelikli öneme sahiptir.

- OKS; 2004 yılından beri kademeli olarak yenilenen öğretim programlarının öngördüğü ölçme-değerlendirme vizyonuna uyum sağlayamamaktadır. Çünkü OKS 8 yıllık temel eğitimin sonunda süreci değil sonucu ölçmektedir. Yeni öğretim programlarının amacı ise öğrenciyi sürece dayalı değerlendirmektir.

- OKS Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler derslerini kapsamaktadır, oysa yıl boyunca öğrencinin öğretim gördüğü diğer dersler sınavda kapsam dışı tutulmaktadır. Bu durumda öğrenciler belirli derslere yönelmiş diğer derslerden ve sosyal aktivitelerden uzak kalmıştır. Ayrıca; OKS kendi mantığı içinde iyi bir ölçme aracı olsa bile gerçek anlamda tüm yönleriyle öğrenci başarısını değerlendirememektedir.

- OKS öğrenci başarısını 120 dakikalık, tek oturumlu ve telafisi olmayan bir sınavla ölçerek öğrencide ve velilerde kaygı, stres, gerilim, tek hedefe kilitlenme gibi psiko-sosyal açıdan olumsuz tutumları geliştirmiştir. Oysaki hiçbir ölçme aracı öğrencide ve velide böyle bir olumsuz tutum tetiklememelidir.

- OKS odaklı süreç, okul içi performansı azaltmış, disiplini olumsuz etkilemiş, öğrenciyi okul dışı kaynaklara yöneltmiştir. Aileye bir yandan ekonomik yük getirirken diğer yandan da öğrenci ve ailede stres kaynağı olmuştur.

2.4.5. Ortaöğretime geçiş sistemi

Bilginin hızlı değişimi, bilim ve teknolojiadaki baş döndürücü gelişimler ve nitelikli insan gücü gibi çağımızda ön plana çıkan faktörlerden dolayı ülkeler arasındaki rekabet gün geçtikçe daha da hız kazanmaktadır. Bu nedenle birçok ülke çağa ayak uydurmak ve bu rekabette geri kalmamak için işe eğitimden başlamaktadırlar. Bu bağlamda öncelikle genelde eğitim, özel de ise ilköğretim programlarında reform yapmışlardır.

Millî Eğitim Bakanlığı söz konusu ihtiyaçlardan ve çözüm arayışlarından yola çıkarak ilgili kişi ve kuruluşların görüşleri ve Bakanlığın deneyimlerinin ortaya konması ile oluşturulan ve kamuoyunun bilgisine sunulan Orta Öğretime Geçiş Sistemini geliştirmiştir. Ortaöğretime Geçiş Sistemi; sadece bir sınav düzenlemesi değil, aynı zamanda 2004 yılından bu yana kademeli olarak değişen öğretim programlarına uyum sürecinin bir devamıdır. Öğrenciyi tüm özellikleri, ilgi ve yetenekleriyle dikkate alan ve yönlendiren bir yapı göstermeyi hedeflemektedir (MEB, 2008b).

MEB, ilköğretim programlarını 2004-2005 öğretim yılında yeniden yapılandırılmış ve pilot uygulamalardan sonra program kademeli olarak ilköğretimin birinci ve ikinci kademesinde uygulanmaya başlanmıştır. 2005 öğretim yılından itibaren ilköğretimin birinci kademesinin, 2006 yılından itibaren 6. sınıflarda, 2007 yılından itibaren 7.sınıflarda ve 2008 yılından itibaren 8.sınıflarda olmak üzere 2.kademenin tamamına uygulanmıştır. Gelen eleştiriler doğrultusunda sistem yeniden irdelenmiş, mevzuat düzenlemeleri tamamlanmış ve 2008 yılından itibaren tüm kademelerde olmak üzere uygulamaya konulmuştur.

Ortaöğretime Geçiş Sistemi (OGES) ile birlikte ilköğretim okullarının not ve değerlendirme uygulaması değişerek 100'lük puan sistemine geçilmiştir. Bakanlık, OGES ile öğrencinin sadece derslerdeki akademik başarılarını değil aynı zamanda okul içindeki tüm başarılarının puana dönüştürüldüğü, böylelikle öğrencilerin

yetenek ve yeterliliklerinin daha iyi tanınacağı, üst eğitimlerinde buna göre yönlendirme yapılacağı hedeflenen bir sistem olarak tanımlamaktadır. Ayrıca MEB OGES ile aşağıdaki sonuçları hedeflemektedir (MEB, 2008b):

- Öğrenciyi tüm özellikleri, ilgi ve yetenekleriyle dikkate alan ve yönlendiren bir sistem olmasını sağlamak.
- Öğretmen, öğrenci ve öğretim programlarıyla ilgili geniş kapsamlı veriler ortaya çıkarmak. Böylece geleceğe dönük sürdürülebilir ve kalıcı eğitim planlamaları yapabilmek, eğitime yapılan yatırımlara daha da anlam kazandırmak.
- Okulda öğrenmenin ön plana çıkarılması ve öğrencilerin okul dışı kaynaklara yönelmelerini azaltmak.
- Değişen öğretim programlarıyla öğrencilerin muhakeme ve yorum yapma yeteneklerini geliştirmek.
- Öğrencileri ortaöğretime geçişte, ilköğretim süresince elde ettikleri başarıları, yetenekleri ve ilgi alanlarına göre yönlendirmek.
- Öğrencinin okula çekilmesiyle genel liselerin eğitim kalitelerini artırmak. Okul kültürü içinde öğretmenin etkinliğini daha güçlü hale getirmek.
- Eğitim ve öğretimin sınav merkezli olmaktan çıkarılarak okul ve öğrenci merkezli olmasını sağlamak.
- Yeni sistemin değerlendirme aşamasında sınavların zamana yayılması ile öğrencilerin ve ailelerinin yaşadığı sınav stresini en alt seviyede tutmak ve süreci tek sınav odaklı olmaktan kurtarmak.
- Yıllık başarı puanının değerlendirmeye katılmasıyla okulda yapılan sınavların önemini artırmak, öğrencinin tüm derslere ilgi ve gayret göstermesini sağlamak.

Eğitim programlarındaki bu köklü ve kapsamlı reform ölçme ve değerlendirmede de değişiklere gidilmesini zorunlu kılmıştır. OKS sınavının öğretim programlarında ve eğitim sisteminde yapılan düzenlemeler ve değişimlere uygun olmadığı düşünülerek bakanlık tarafından kaldırılmıştır.

OKS'nin kaldırılmasından sonra uygulamaya konulan yeni sisteme göre 2008 yılında OKS son kez uygulanmış, aynı yıl 6. ve 7. sınıflara da Seviye Belirleme Sınavı (SBS) yapılmıştır. 2009 yılında ise 6., 7. ve 8. sınıflar olmak üzere ilköğretimin ikinci kademesinin tamamına uygulanmıştır. OGES kapsamında liselere ilk yerleştirme işlemi de 2009 yılında yapılmıştır.

2.4.5.1. Ortaöğretime geçiş sisteminin işleyişi

Liselere yerleştirmede yeni uygulanan Ortaöğretime Geçiş Sisteminin işleyişi aşağıdaki alt başlıklarda belirtilmiştir.

- a) Seviye belirleme sınavı (SBS):** İlköğretimin 6, 7 ve 8. sınıflarının sonunda MEB tarafından düzenlenen ve öğrenci kazanımlarını ölçmesi hedeflenen merkezi sınavlardır. Sınavda çıkan soru sayıları haftalık ders saatine göre belirlenmiş olup önceki sınavdan farklı olarak İngilizce dersinden de sorular çıkmaktadır. Buna göre soru dağılımları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 2.1. Haftalık Ders Saati ve SBS’de Çıkan Soru Sayılarının Derslere Göre Dağılımı

TESTİN ADI	HAFTALIK DERS SAATİ	6.SINIF SORU SAYISI	7.SINIF SORU SAYISI	8.SINIF SORU SAYISI
Türkçe	5	19	21	23
Matematik	4	16	18	20
Fen ve Teknoloji	4	16	18	20
Sosyal Bilgiler	3+2	16	18	20
Yabancı Dil	4	13	15	17
Toplam	22	80	90	100

Yukarıdaki tabloya göre en fazla ders saatine sahip olan ders Türkçe olup SBS’deki soru sayısı da en fazla olan derstir. Matematik, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler derslerinden SBS’de eşit sayıda soru çıkmaktadır. Haftalık ders saati kısmında Sosyal Bilgiler dersine ait belirtilen 3+2 ders saatinin üçü Sosyal Bilgiler dersine, ikisi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine aittir. SBS’de soru sayısı en az olan ders ise İngilizcedir.

Seviye Belirleme Sınavında testlere göre ağırlık katsayıları da tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2.2. Testlerin Ağırlıklı Kat Sayıları

Testin Adı	Ağırlıklı Kat Sayısı
Türkçe	4
Matematik	4
Fen ve Teknoloji	3
Sosyal Bilgiler	3
Yabancı Dil	1

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere derslerin katsayıları farklı olup puan hesaplanmasında farklı ölçüde katkı sağlamaktadırlar. Başka bir ifade ile Matematik testindeki bir doğru ile Sosyal Bilgiler testindeki bir doğru aynı puana karşılık gelmemektedir. Dolayısıyla katsayısı yüksek olan dersler puan hesaplanmasında daha çok katkı sağlamaktadırlar.

Sınavın değerlendirilmesi: İlköğretim kurumlarının 6'ncı, 7'nci ve 8'inci sınıflarında SBS'ye katılacak olan öğrencilerin puanı, aşağıdaki işlem basamaklarına göre tek puan türünde hesaplanmaktadır (SBS kılavuzu, 2010).

- a. Her öğrencinin cevap kâğıdı 2 (iki) adet optik okuyucu tarafından çift kontrol sistemiyle okutulmaktadır.
- b. SBS'de sorulan derslere ait testlerin her biri için doğru ve yanlış cevap sayıları belirlenecektir.
- c. Her test için yanlış cevap sayısının üçte biri, doğru cevap sayısından çıkarılarak geçerli cevaplara karşı gelen ham puanlar bulunacaktır.
- d. Tüm öğrencilerin ham puanları toplanarak sınava giren öğrenci sayısına bölünüp her bir testin ortalaması bulunacaktır.
- e. Ham puanlar, test ortalamaları ile sınava giren öğrenci sayısı kullanılarak her testin standart sapması hesaplanacaktır.
- f. Öğrencilerin her bir teste ait standart puanı (SP); o teste ait ortalama ve standart sapma kullanılarak tüm öğrencilerin ham puanlarının ortalamasını 50'ye, standart sapmasını 10'a getiren bir dönüştürme işlemi sonunda elde edilecektir.
- g. Her test için hesaplanan standart puanlar tablo 3'de verilen katsayılar ile çarpılarak her bir testin ağırlıklı standart puanları bulunacaktır.
- h. Testlerin ağırlıklı standart puanları toplanarak Toplam Ağırlıklı Standart Puan (TASP) bulunacaktır. Yabancı Dil testinden muaf olan işitme özürlü öğrencilerin TASP' si ise yabancı dil testi hariç diğer testlerin ağırlıklı standart puanları toplamının, tüm testlerin toplam soru sayısına ötelenmesi ile hesaplanacaktır.

SBS kılavuzunda (2010) ayrıca SBS'ye girmenin zorunlu olmadığı ancak merkezi yerleştirme ile öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleşmek isteyen öğrencilerin sınava girmek zorunda olduğu belirtilmiştir. Sınava herhangi bir şekilde giremeyen bir öğrenciye ise o yılın en düşük puanı verileceği ifade edilmektedir.

b) Yılsonu başarı puanı (YPB): İlköğretimin 6., 7. ve 8. sınıflarında, öğrencinin o yıl derslerden aldığı yıl sonu puanlarının haftalık ders saati ile çarpılarak elde edilen ağırlıklı puan toplamının, haftalık ders saati toplamına bölümü ile hesaplanan puandır.

c) Davranış puanı (DP): İlköğretim okullarında; öğrencilerin tavır, davranış ve yetenekleri ile ilgili olarak belirlenen kriterlere göre (seçmeli dersler dahil) derslerine fiilen giren öğretmenlerin ayrı ayrı verecekleri puanların aritmetik ortalamasından sistem tarafından otomatik olarak elde edilen puandır.

Davranış puanındaki amaç öğrenci başarısında sadece derslerde verilen konuların değerlendirilmemesidir. Daha önce de karnelerde yer almasına rağmen herhangi bir yaptırım gücü yoktu ve öğrencilerin geleceği açısından herhangi bir etkisi söz konusu değildi. Davranış puanlarının etkili kılınması ile iyi bir insan, iyi bir vatandaş, kendini geliştirme, okul ve çevre ilişkilerinin önemi, başkalarının haklarına saygı duyma gibi geri plana atılan nitelikleri tekrar ön plana çıkararak 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun Genel Amaçlar bölümünde yer alan 2. maddede belirtilen niteliklerin kazandırılmasını hedeflenmektedir (MEB, 2008c).

Bir öğrenci velisinin başvurusu üzerine açılan davada, Danıştay'ın 8. dairesi davranış puanı ile ilgili yürütmenin durdurulması hükmünü vermiştir. Bunun üzerine bakanlık söz konusu karara itiraz başvurusu yapmış, başvuru sonuçlanıncaya kadar bir genelge ile 'davranış puanı' puan hesaplanmasından çıkarılmıştır. Yeni puan hesaplanması ise bakanlık tarafından yine bir genelge ile duyurulmuştur (Ek-3).

d) Sınıf puanı (SP): Sınıf Puanı; seviye belirleme sınavı puanı, davranış puanı ve yılsonu başarı puanının e-okul sisteminde belli oranlara göre otomatik olarak hesaplanan puandır.

Sınıf puanı hesaplanırken; Seviye Belirleme Sınavı Puanı % 70, Yıl Sonu Başarı Puanı %25, Davranış Puanları % 5 oranlarında 6., 7. ve 8.sınıflar için ayrı ayrı hesaplanmaktadır. Dolayısıyla öğrencinin 8. sınıf sonunda SP6, SP7 ve SP8 puanları oluşmuş olacaktır.

Tablo 2.3. Sınıf Puanının Hesaplanması

SINIF PUANI	SBS %70	OBP %25	DP %5
-------------	---------	---------	-------

SBS kılavuzunda halen yukarıdaki gibi belirtilen katkı yüzdeleri davranış puanının değerlendirmeye alınması kaldırıldıktan sonra %5'lik davranış puanı katkısı diğer yüzdelerle dağıtılarak hesaplama yapılmaktadır.

e) Ortaöğretim yerleştirme puanı (OYP): Ortaöğretim Yerleştirme Puanı; öğrencinin Fen Liselerine, Sosyal Bilimler Liseleri ile Anadolu türü ortaöğretim kurumları ile daha önce OKS sonuçlarına göre öğrenci alan okullara yerleştirmesinde esas olacak puandır.

Ortaöğretim Yerleştirme Puanı; 6., 7. ve 8.sınıflar için sınıf puanları üzerinden Tablo 2.4'de gösterildiği oranlarda ayrı ayrı hesaplanmaktadır.

Tablo 2.4. Sınıf Puanlarının Ortaöğretim Yerleştirme Puanına Katkı Oranları

İlköğretim Sınıfları	Sınıf Puanı	Sınıf Puanına Göre Ortaöğretime Yerleştirme Oranları
6.sınıf	SP6	%25
7.sınıf	SP7	%35
8.sınıf	SP8	%40
ORTA ÖĞRETİME YERLEŞTİRME PUANI		OYP

Tablo 2.4.'e göre OYP hesaplanmasında en düşük yüzdeye 6. sınıf puanı ve en yüksek yüzdeye ise 8. sınıf puanı sahiptir.

2.4.5.2. Ortaöğretime geçiş sisteminde yerleştirme işlemi

Öğrencinin ortaöğretim yerleştirme puanına göre, puan üstünlüğü esasına dayalı olarak ve tercihlerine göre Millî Eğitim Bakanlığı tarafından merkezi sistemle ortaöğretim kurumlarına yerleştirmesi yapılacaktır (SBS kılavuzu, 2010).

Ortaöğretime geçiş sisteminde Fen Liseleri, Anadolu Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri ile Öğretmen Liselerine öğrenci yerleştirilmesi için Bakanlık her yıl okulların kontenjanlarını tespit ederek açıklamakta ve <http://oges.meb.gov.tr> adresinden ilan etmektedir. Öğrenciler tercihlerini buna göre yapmaktadırlar.

2.5. İlgili Araştırmalar

Çevik (2009), Niğde ili merkez ilçede bulunan 23 ilköğretim okulunda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerine uyguladığı çalışmada SBS'de çıkan Sosyal Bilgiler

soru sayısının program kazanımlarının tamamını ölçebilecek sayıda olmadığı sonucuna varmıştır.

Kahveci (2009), Ankara ili Çankaya ve Keçiören ilçelerinde bulunan 6 ilköğretim okulunda 6., 7. ve 8. sınıflarda eğitim gören toplam 600 öğrenciye uyguladığı çalışmada öğrencilerin %75,2'sinin okul dışında herhangi özel bir destek (kurs, dersane, özel ders vb.) aldığı; ailelerin çocukları için yaptıkları özel harcamaların %68,1'i özel eğitim masraflarına ait olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Ocak vd. (2010), Afyonkarahisar ili Merkez, Çay, Çobanlar ve Sultandağı ilçelerinde 6. ve 7. sınıflarda öğrenim görmekte olan toplam 140 ilköğretim öğrencisine yaptıkları çalışmada öğrencilerin tek sınav yerine üç sınavla değerlendirmeyi doğru buldukları, OKS sisteminin değişmesi gerektiği, OGES'in okul derslerine ilgi ve motivasyonu artırdığını, Yılsonu başarı puanının değerlendirilmeye katılmasını doğru bulduklarını tespit etmişlerdir.

Gündoğdu vd. (2008), ilköğretim öğrencilerinin, öğretmenlerin ve özel dersane öğretmenlerinin görüşlerini almak amacıyla Erzurum ilinde bulunan 18 ilköğretim okulundan toplam 1143 öğrenci ve 172 branş öğretmenine, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş paralel anketler uygulanmış ve sekiz dersane öğretmeniyle görüşmeler yapmışlardır. Çalışma sonucunda genel olarak öğrenci ve öğretmen görüşlerinde SBS'na ilişkin farklılık olmadığını; yeni sisteme ilişkin itiraz edilen hususlar olsa da eski sistem ile karşılaştırıldığında yeni sisteme ilişkin olumlu yanların daha fazla olduğunu; yaşam boyu öğrenme idealine ulaşmanın bu sistemle de sağlanamayacağını ve özel dersanelere devamın yeni sistemle de sağlanmadığını göstermektedir.

OGES ya da SBS'ye yönelik ilgili literatür incelendiğinde çok az sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Bu kapsamda fen ve teknoloji öğretmenleriyle yapılan bir çalışmaya ise rastlanmamıştır.

BÖLÜM 3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma birimini oluşturan evren ve örneklem, veri toplama araçları ve bu araçların geliştirilme süreci ile verilerin analizi hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, ülke genelinde yapılan SBS ile ilgili fen ve teknoloji öğretmenleri ile 8. sınıf öğrencilerinin SBS'ye ilişkin görüşlerinin belirlenmesinin amaçlandığı durum saptamaya yönelik bir araştırmadır. Araştırmada, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenden alınan örneklem üzerinde yapılan genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan bilinmek istenen şeyin uygun bir biçimde gözleyip belirlenmesidir (Karasar, 2005: 77). Araştırmada genel tarama modelinden tekil tarama modelinde anlık durum saptama yapılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Kocaeli ilinde görev yapmakta olan 724 Fen ve Teknoloji öğretmeni ile ilköğretim 8. sınıfta okumakta olan 27365 öğrenci oluşturmaktadır (MEB İstatistikleri, 2010). Örneklem seçimi için olasılığa dayalı örnekleme yöntemlerinden grup örnekleme kullanılarak 12 ilçeden 8'i rastgele seçilmiştir. Daha sonra bu ilçelerde yer alan devlet okullarının ilköğretim ikinci kademesinde görev

yapmakta olan 187 Fen ve Teknoloji öğretmeni ile 8. sınıfta okumakta olan 530 öğrenci basit rastgele örnekleme yöntemi ile örneklem olarak seçilmiştir. Seçilen örneklem ile ilgili dağılım Tablo 3.1’deki gibidir.

Tablo 3.1. Örneklemin Dağılımı

	Öğretmen Sayıları					Öğrenci Sayıları				
	Kadın		Erkek		Toplam	Kız		Erkek		Toplam
İlçeler	f	%	f	%		f	%	f	%	
İzmit	26	65	14	35	40	53	57,8	38	42,2	90
Körfez	20	52,6	18	47,4	38	44	46,3	51	53,7	95
Derince	10	58,2	7	41,8	17	37	63,8	21	36,2	58
Başiskele	13	52	12	48	25	41	54,7	34	45,3	75
Gebze	21	56,7	13	43,3	34	50	54,3	42	45,7	92
Gölcük	9	47,4	10	52,6	19	20	36,4	34	63,6	55
Karamürsel	5	62,5	3	37,5	8	14	46,7	16	53,3	30
Kandıra	4	40	6	60	10	17	48,6	18	51,4	35
Toplam	105		82		187	276	51,9	254	48,1	530

3.3. Veri Toplama Araçları

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin ve 8. sınıf öğrencilerinin SBS hakkındaki görüşlerini tespit etmek amacıyla yapılan bu çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen “SBS’ye Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” ve “SBS’ye Yönelik Öğrenci Görüşleri Ölçeği” geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Ölçeklerde gerek

öğretmenlerin gerekse öğrencilerin bazı demografik özelliklerine yönelik sorulara da yer verilmiştir. Söz konusu ölçeklerle elde edilen veriler analiz edildikten sonra betimlenmiştir.

Gerek öğretmen gerekse öğrenci ölçeklerinin geliştirilmesinde Büyüköztürk ve arkadaşlarının (2008: 124) önerdiği aşamalar kullanılmıştır. Bu aşamalar;

1. Aşama: Problemi tanımlama (Amaç ve soruları tanımlama)
2. Aşama: Madde yazma (Taslak form oluşturma)
3. Aşama: Uzman görüşü alma ve ön uygulama formu oluşturma
4. Aşama: Ön uygulama, analizler ve ölçeğe son şeklini verme şeklindedir.

3.3.1. SBS'ye yönelik öğretmen görüşleri ölçeklerinin geliştirilme süreci

Ölçek formu geliştirilirken aşağıdaki basamaklar izlenmiştir;

Ölçekte yer alacak ifadelerinin oluşturulması: SBS'ye Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği'nin taslak formu oluşturulmadan önce SBS ve OGES ile ilgili literatür çalışması yapılmıştır. Olası ölçek maddeleri için Fen ve Teknoloji öğretmenlerine açık uçlu soruları dağıtılmış OGES ve bu kapsamda uygulanan SBS hakkında yorumları alınmıştır.

Taslak formun oluşturulması: Literatür taraması ve öğretmen yorumlarından elde edilen kodlamalar doğrultusunda maddeler yazılarak 56 maddelik taslak form oluşturulmuştur.

Ölçek ön uygulama formunun hazırlanması ve uygulanması: 56 maddeden oluşan taslak form bu aşamada uzman görüşüne sunulmuştur. Bu amaçla öncelikli olarak Türkçe Öğretmenliği Bölümünde görevli bir öğretim üyesi tarafından dile uygunluğu açısından değerlendirilen form ardından biri Ölçme- Değerlendirme

uzmanı, dördü alan uzmanı olan toplam beş öğretim üyesi tarafından değerlendirilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda uygun olmayan maddelerin ölçekten çıkartılması, düzeltilmesi gereken maddelerin ise düzeltilmesi sonucunda madde sayısı 53'e düşen taslak formun son hali (ön uygulama formu) oluşturulmuştur. Ön uygulama formu yönerge, kişisel bilgiler ve ifadelerin bulunduğu üç kısımdan oluşmaktadır. Ölçeğin ön uygulama formu, likert tipi ölçek (dereceleme toplamlarıyla ölçekleme) yaklaşımı dikkate alınarak hazırlanmıştır. Ölçekte eğilim seçenekleri olarak “tamamen katılıyorum”, “katılıyorum”, “kararsızım”, “katılmıyorum” ve “kesinlikle katılmıyorum” biçiminde 5'li skala kullanılmıştır. Ölçek maddelerinden SBS'ye yönelik olumlu görüş ifade eden maddelerin skala derecelerine karşılık gelen değerler;

Tamamen katılıyorum: 5

Katılıyorum: 4

Kararsızım: 3

Katılmıyorum: 2

Kesinlikle katılmıyorum: 1

şeklinde puanlanırken olumsuz görüş ifade eden maddeler tam tersi olacak şekilde puanlanmıştır.

Verilerin analizi ve nihai ölçek formunun oluşturulması sürecinde yapılan işlemler: ölçek geliştirme sürecinin bu aşamasında ön uygulama formu örneklem grubunun dışında olması için İstanbul ve Sakarya'da uygulanmıştır. Örneklem grubunun özelliklerini taşıyan toplam 220 Fen ve Teknoloji öğretmenine gerek elden gerekse e-posta yoluyla verilmiş; geriye dönen 201 ölçek formundan biri eksik işaretlemeler sebebiyle dışarıda bırakılarak 200 ölçek değerlendirilmeye alınmıştır. Değerlendirme sonrasında ilk olarak açımlayıcı faktör analizi yapılarak maddeler arasında ilişkilerden hareketle faktör oluşturulmak istenmiştir. Aynı yapı ya da niteliğe yönelik görüş ifadelerini içeren maddeleri bir araya getirerek anlamlandırmayı kolaylaştırmak amacıyla faktör analizine başvurulmuştur. Faktör analizi çalışmalarının ilk adımında, ölçek ön uygulamasından elde edilen verilerin faktör analizine uygun olup olmadığı Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testleri

ile test edilmiştir. Yapılan testler sonucunda elde edilen değerler Tablo 3.2.'de görüldüğü gibidir.

Tablo 3.2. KMO ve Bartlett Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Uyum		0.727
	X ²	5245.341
	sd	1326
Bartlett Küresellik Testi	p	,000

Tablo 3.2' de görüldüğü üzere, hesaplanan örneklemin yeterliliği uyum ölçüsü değeri (KMO) 0,727 olarak bulunmuştur. Bu değer kritik değer olarak kabul edilen 0,60'ın (Büyüköztürk, 2007) üzerindedir. Aynı veriler için hesaplanan verilerin faktör analizine uygunluğu ise 5245,341 olup 0,05 düzeyinde anlamlıdır. Elde edilen bu bulgular ön uygulamadan elde edilen verilerin faktör analizine tabi tutulabileceğini göstermektedir.

KMO ve Bartlett Küresellik Testi sonuçları uygun olduğundan ön uygulama formunda yer alan toplam 52 ifadeyle ilgili veriler açımlayıcı faktör analizine tabi tutularak ölçülen özellikle ilişkili temel faktörler belirlenmeye çalışılmıştır. Temel faktörlerin belirlenmesi sürecinde araştırmacının maddeleri hazırlarken belirlenen boyutlar göz önünde bulundurularak faktör sayısı üç olarak belirlenmiş, temel bileşenler faktör analizi ve varimax döndürme yöntemi kullanılmıştır.

Yapılan işlem sonucunda faktör yük değerlerinin incelenmesiyle ön uygulama formunda yer alan ve yük değeri ,30'dan düşük olan 5, 6, 7, 8, 14, 15, 16, 17, 21, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 33, 34, 41, 42, 48, 49, 50 ve 51. maddeler formdan çıkarılarak ölçek nihai halini almıştır. Ardından hangi maddelerin hangi faktör altında yer aldıkları tespit edilmiştir. Analiz neticesinde elde edilen bulgular Tablo 3.3.'de yansıtılmıştır.

Tablo 3.3. SBS'ye Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Faktörler ve İfadeler		Açıklanan Varyans	Faktör Yüklü
Madd e No	Faktör 1: SBS'nin eğitim-öğretim sürecine etkisine yönelik görüşler	15.454	
18	SBS öğrencilerin 6 ve 7. sınıflarda derslerini ciddiye almalarını sağladı.		,688
19	SBS'den sonra sunuş yoluyla öğretim yerine daha çok buluş yoluyla öğretim stratejisini kullanmaya başladım.		,657
20	SBS sistemi dersleri daha çok öğrenci merkezli işlemeyi gerektirir.		,641
22	SBS'den sonra öğrencilerin derslerime katılımları ve ilgileri arttı.		,628
24	Yeni sınav sisteminden sonra dersleri işlerken deneylere daha çok yer veriyorum.		,623
31	SBS soruları öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirir.		,566
34	Derslerimde öğrencileri SBS'ye hazırlayacak etkinlikler yapıyorum.		,502
37	SBS soruları ile ölçme ve değerlendirme anlayışım değişti.		,500
52	SBS soruları öğrencileri günlük hayata da hazırlar niteliktedir.		,441
47	SBS ezberci zihniyeti ortadan kaldırdı.		,434
44	SBS öğrencilerin başarılarını ölçmesinin yanı sıra bilgiyi yorumlama becerisi de kazandırır.		,417
43	SBS, öğretmenlerin öz eleştiri ve öz değerlendirme yapmasına yardımcı olmaktadır.		,355

Tablo 3.3 Devam: SBS'ye Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madd e No	Faktör 2: SBS Sistemi ve Uygulanışına Yönelik Görüşler	15,327
10	Öğrencilerin başarısının OKS gibi tek bir sınav yerine SBS'de farklı sınavlarla değerlendirilmesini daha adaletli buluyorum.	,772
12	SBS'nin üç yıla yayılmasını öğrencilerin olası başarısızlıklarını telafi edebilirliği açısından olumlu buluyorum.	,737
4	SBS sistemi OKS'ye göre öğrencileri ortaöğretim kurumlarına yerleştirmede daha iyi bir sistemdir.	,638
1	OKS sisteminin değişmesine gerek yoktu	,637
3	Öğrencilerin her yıl sınav kaygısı yaşamasına karşıyım.	,626
13	OKS'de öğrencinin yaşadığı yüksek kaygı ve stres yükünün SBS'de yıllara yayılması öğrenciyi rahatlatılabilir.	,598
11	SBS'nin her öğretim yılının sonunda o yılki kazanımlardan hazırlanması, öğrencinin başarısını ölçmesi açısından sağlıklı buluyorum.	,588
38	SBS sınavının 6 ve 7.sınıflarda olmasına gerek yoktu.	-,515
9	SBS sistemi çocukları rahata ve tembelliğe sevk ediyor.	,499

Tablo 3.3 Devam: SBS'ye Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madd e No	Faktör 3: SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik görüşler	13,783
45	SBS öğrencilerin her yıl kendilerini değerlendirmelerine ve geliştirmelerine katkı sağlamaktadır.	,830
35	SBS sistemi veli, okul ve öğretmen işbirliği artırdı.	,789
36	SBS velilerin daha bilinçli olmasını sağladı.	,758
39	Veliler SBS sınavı ile öğrencinin öğretim sürecine daha erken ve aktif olarak katılmaya başladılar.	,717
40	SBS sistemi ile birlikte veli toplantılarına olan katılım arttı.	,516
46	SBS öğrencilerin erken yaşlarda, ortaöğretim kurumlarına yerleştirilmeleri konusunda bilinçlenmelerini sağladı.	,478
30	Davranış puanının etkili olması öğrencilerin derslerindeki davranışlarını olumlu etkilemiştir.	,435
	Toplam	44.564

Tablo 3.3. incelendiğinde, ölçeğin ön uygulama formunda yer alan maddelerinin üç temel faktörle açıklanabildiği görülmektedir.

Birinci faktör içinde yer alan maddeler öğretmenlerin SBS'nin eğitim- öğretim sürecine ilişkin görüşlerini anlamaya yönelik ifadeleri içermektedir. Dolayısıyla birinci faktör "SBS'nin Eğitim-Öğretim Sürecine Etkisine Yönelik Görüşler" şeklinde adlandırılmıştır. Birinci faktör 12 maddeden oluşmaktadır. Öz değerleri 0.355 ile 0.688 arasında değişen değerlere sahip maddelerden oluşan bu faktörün açıkladığı varyans ise % 15.327' dir.

İkinci faktör kapsamındaki maddeler incelendiğinde, fen ve teknoloji öğretmenlerinin SBS sınav sistemine ve bu sistemin uygulanışına yönelik ifadeler içerdiği gözle çarpılmaktadır. Bu sebeple ikinci faktör “SBS Sistemi ve Uygulanışına Yönelik Görüşler” biçiminde adlandırılmıştır. Bu faktör 0.499 ile 0.772 arasında değişen öz değerlere sahip 9 maddeden oluşmaktadır. Söz konusu faktörün açıkladığı varyans ise % 15.327’dir.

Üçüncü faktörde yer alan ifadeler ise özellikle velilerin yanı sıra öğrencilerin de SBS’den sonraki davranışlarındaki değişimlere yönelik vurguları içermektedir. Bu sebeple bu faktör “SBS’den sonra veli ve öğrencilerin bilinçlilik durumuna yönelik görüşler” şeklinde adlandırılmıştır. Toplam 7 maddeden oluşan bu faktörde maddelerin öz değerleri 0.435 ile 0.830 arasında değişmektedir. İlgili faktörün açıkladığı varyans ise % 13.783’tür. Ölçeğin tüm faktörlerinin açıkladığı toplam varyans ise % 44.564 olarak hesaplanmıştır. Bu değer maddelerin ölçeği yeterli derecede açıkladığını göstermektedir.

Faktör analizinden önce yapılan güvenilirlik analizinde formun güvenilirlik katsayısı $\alpha=.736$ bulunmuş iken faktör analizinden sonra kalan maddeler üzerinden yapılan güvenilirlik analizi sonucu alpha güvenilirlik katsayısı $\alpha=.817$ ’ye yükselmiştir.

Tüm bu işlemlerden sonra ölçekte yer alan ifadeler aşağıdaki gibi üç faktörde toplanmıştır.

- 1- SBS’nin eğitim-öğretim sürecine etkisine yönelik görüşler.
- 2- SBS sistemi ve uygulanışına yönelik görüşler.
- 3- SBS’den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik görüşler.

3.3.2. SBS’ye yönelik öğrenci görüşleri ölçeğinin geliştirilme süreci

Ölçek formu geliştirilirken aşağıdaki basamaklar izlenmiştir:

- SBS ve OGES ile ilgili literatür taraması yapılmıştır.
- Olası ölçek maddeleri için öğrencilere açık uçlu sorular sorulmuş ve yorumlardan elde edilen kodlamalar doğrultusunda maddeler yazılarak taslak form oluşturulmuştur.
- Taslak form uzman görüşüne sunulmak üzere öncelikli olarak dile uygunluğu için Türkçe Öğretmenliği Bölümünde çalışan bir öğretim üyesine daha sonra biri ölçme – değerlendirme uzmanı, dördü alan uzmanı olan toplam beş öğretim üyesi tarafından değerlendirilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda uygun olmayan maddelerin ölçekten çıkartılması, düzeltilmesi gereken maddelerin düzeltilmesi sonucunda 27 maddelik ön uygulama formu oluşturulmuştur.
- Ön uygulama formu yönerge, kişisel bilgiler ve ifadelerin bulunduğu üç kısımdan oluşmaktadır. Ölçekte eğilim seçenekleri olarak likert tipi dereceleme yaklaşımı dikkate alınarak hazırlanmıştır. Ölçekte eğilim seçenekleri olarak “tamamen katılıyorum”, “katılıyorum”, “kararsızım”, “katılmıyorum” ve “kesinlikle katılmıyorum” biçiminde 5’li skala kullanılmıştır. Ölçek maddelerinden SBS’ye yönelik olumlu görüş ifade eden maddelerin skala derecelerine karşılık gelen değerler;

Tamamen katılıyorum: 5

Katılıyorum: 4

Kararsızım: 3

Katılmıyorum: 2

Kesinlikle katılmıyorum: 1 şeklinde puanlanırken olumsuz görüş ifade eden maddeler tam tersi olacak şekilde puanlanmıştır.
- Ön uygulama formu örneklem grubunun özelliklerini taşıyan ve bu grubun dışında kalan toplam 332 öğrenciye uygulanmış ve üçü eksik işaretlemeler sebebiyle dışarıda bırakılarak 299 ölçek değerlendirilmeye alınmıştır.

- Yapılan analizler sonucunda 27 maddelik ön uygulama formundan 9 madde çıkartılarak ölçek nihai şeklini almıştır. Ölçeğin iç tutarlılığı (Cronbach Alpha) 0,76 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca öğrencilerin zamanla görüşlerinin değişip değişmediğini kontrol etmek için test tekrar test uygulanmış ve güvenilirlik katsayısı 0,84 olarak bulunmuştur.

3.4. Ölçeklerin Uygulanması

Kocaeli ilinde toplam 12 ilçede görev yapmakta olan 724 Fen ve Teknoloji öğretmeni ile ilköğretim 8. Sınıfta okumakta olan 27365 8. sınıf öğrencisi bulunmaktadır (MEB İstatistikleri, 2010). Hazırlanan ölçek formları Kocaeli’ndeki 14 ilçenin 8’inde yer alan ilköğretim okulları arasında rastgele seçilen devlet okullarında görevli ve gönüllü Fen ve Teknoloji öğretmenleri ile bu okullarda okumakta olan 8. sınıf öğrencilerine araştırmacı tarafından bizzat uygulanmıştır. Verilerin bir kısmı ise internet aracılığıyla (e-mail) toplanmıştır.

Öğretmen ölçeğinden toplam 202 tane dağıtılmış 190 tanesi geri dönmüştür. 3 tanesi eksik işaretlemeden dolayı değerlendirme dışında tutulmuş ve toplam 187 ölçek değerlendirmeye alınmıştır. Öğrenci ölçeğinden toplam 590 tane dağıtılmış olup eksik ve uygunsuz işaretlemelerden dolayı 60 tanesi değerlendirme dışında tutulmuştur. Böylece 530 ölçek değerlendirmeye alınmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırma için kullanılan ölçek formlarındaki yanıtlar, bilgisayar ortamına aktarılmış ve araştırmanın amaçları doğrultusunda çözümlenmiştir. İşlenen bilgiler, frekans ve yüzdelik değerler olarak belirtildiği için bu verilerin çözümlenmesinde istatistik yöntemlerinden yararlanılmıştır. Bu araştırmayla ilgili tüm istatistiksel çözümlenmelerde Statistical Program for Social Science (SPSS 15.0 for Windows) paket programından yararlanılmıştır.

BÖLÜM 4. BULGULAR VE YORUM

4.1. Grupların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlere ve öğrencilere ait frekans ve yüzde dağılımları aşağıdaki gibidir:

4.1.1. Öğretmen grubuna ait demografik özellikler

Araştırma sonunda elde edilen demografik verilere göre örneklem grubunu oluşturan 187 öğretmenin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, mezun oldukları okul türü ve OGES ile ilgili bilgilendirmenin yeterliliği durumlarına ait frekans ve yüzde dağılımları aşağıda sırasıyla verilmiştir.

Tablo 4.1. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Cinsiyet	f	%
Kadın	103	55,1
Erkek	84	44,9
Toplam	187	100

Ölçeğe katılan fen ve teknoloji öğretmenlerin cinsiyet bakımından dağılımları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Buna göre örneklem içerisinde bulunan kadın öğretmenlerin oranı erkek öğretmenin oranından fazla olduğu görülmektedir. Kadın öğretmenler örneklemin %55,1'ini oluştururken erkek öğretmenler örneklemin

%44,9'unu oluşturmuştur. Söz konusu oranların birbirine yakın olması her iki cinsiyet grubundan eşdeğer ölçüde katılım sağlanması açısından önemlidir.

Tablo 4.2. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

Yaş	f	%
21-25	66	35,3
26-30	48	25,7
31-35	29	15,5
36-40	21	11,2
41-45	6	3,2
46-üzeri	17	9,1
Toplam	187	100

Öğretmen grubundaki örneklemin çoğunluğunu 21-25 yaş öğretmenler (%35,3) oluşturmaktadır. 21-25 yaş aralığındaki öğretmenleri sırasıyla 26-30 yaş (%25,7), 31-35 yaş (%15,5), 36-40 yaş (%11,2), 46 ve üzeri (%9,1) ve 41-45 yaş aralığı (%3,2) takip etmektedir.

Tablo 4.3. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımı

Kıdem	f	%
1-3	70	37,4
4-7	41	21,9
8-11	24	12,8
12 ve üzeri	52	27,8
Toplam	187	100

Örneklem grubundaki öğretmenlerin çoğunluğu 1-3 yıllık kıdemde olanlardır (%37,4). Onları sırasıyla 12 ve üzeri (%27,8), 4-7 yıllık (%21,9) ve 8-11 yıllık (%12,8) kıdeme sahip öğretmenler takip etmektedir.

Tablo 4.4. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Türüne Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

Okul Türü	f	%
Öğretmen Okulu	4	2,1
2 yıllık enstitü	3	1,6
3 yıllık enstitü	17	9,1
Eğitim Fakültesi	140	74,9
Fen ve Edebiyat Fakültesi	22	11,8
Diğer	1	0,5
Toplam	187	100

Araştırmaya en yüksek oranda (%74,9) eğitim fakültesi mezunları katılmışlardır. Eğitim fakültesi mezunlarını sırasıyla Fen Edebiyat Fakültesi (%11,8), 3 yıllık

enstitü (%9,1), öğretmen okulu (%2,1) ve 2 yıllık enstitü (%1,6) mezunları takip etmiştir.

4.1.2. Öğrenci grubuna ait demografik özellikler

Araştırma sonunda elde edilen verilere göre örneklem grubunu oluşturan 530 öğrencinin cinsiyet, anne ve babanın eğitim durumu, anne ve babanın mesleği, gelir durumu, günde ortalama kaç saat çalıştığı, kendisine ait çalışma odasının olup olmaması durumlarına ait frekans ve yüzde dağılımları aşağıda sırasıyla verilmiştir.

Tablo 4.5. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Cinsiyet	f	%
Kız	276	52,1
Erkek	254	47,9
Toplam	530	100

Ölçeğe katılan öğrencilerin cinsiyet bakımından dağılımları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Buna göre kız öğrencilerin oranı (%52,1) erkek öğrencilerin oranından (%47,9) fazladır.

Tablo 4.6. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumuna İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Anne Eğitim Durumu	f	%
Okuryazar	21	4
İlköğretim	311	58,7
Lise	155	29,2
Üniversite	40	7,5
Lisansüstü	3	0,6
Toplam	530	100

Öğrencilerin anne eğitim durumlarına göre en yüksek oran ilköğretim okulu mezunlarında (%58,7) olup sırasıyla lise mezunları (%29,2), üniversite mezunları (%7,5), okuryazar olanlar %4 ve yüksek lisans mezunları (%0,6) şeklinde dağılım göstermektedir.

Tablo 4.7. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumuna İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Baba Eğitim Durumu	f	%
Okur yazar	5	0,9
İlköğretim	175	33
Lise	223	42,1
Üniversite	110	20,8
Lisansüstü	17	3,2
Toplam	530	100

Öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre en yüksek oran lise mezunlarında (%42,1) olup sırasıyla ilköğretim okulu mezunları (%33), üniversite mezunları (20,8), yüksek lisans mezunları (%3,2) ve okuryazar olanlar (%0,9) şeklinde dağılım göstermektedir.

Tablo 4.8. Öğrencilerin Anne Mesleğine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Anne Mesleği	f	%
Ev hanımı	486	91,7
Memur	12	2,3
Doktor, öğretmen, mühendis vb.	28	5,3
Emekli	4	0,8
Toplam	530	100

Katılımcıların anne mesleğine göre; ev hanımları %91,7, doktor, öğretmen, mühendis vb. %5,3, memur %2,3 ve emekli %0,8 şeklinde dağılım göstermektedir.

Tablo 4.9. Öğrencilerin Baba Mesleğine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Baba Mesleği	F	%
Serbest	109	21,5
İşçi	217	40
Memur	54	10,2
Doktor, öğretmen, mühendis vb.	115	21,7
Emekli	35	6,6
Toplam	530	100

Katılımcıların baba mesleğine göre; serbest meslek %21,5, işçi %40, doktor, öğretmen, mühendis vb. %21,7, memur %10,6 ve emekli %6,6 şeklinde dağılım göstermektedir.

Tablo 4.10. Öğrencilerin Aile Gelirine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Aylık Gelir (TL)	F	%
0-1000	178	33,6
1001-1500	212	40
1501-2000	69	13
2001 ve üzeri	71	13,4
Toplam	530	100

Aile gelirine göre; 1001-1500 TL arası %40, 0-1000 TL arası %33,6, 2000-üzeri %13,4 ve 1501-2000 arası %13 şeklinde dağılım göstermektedir.

Tablo 4.11. Öğrencilerin Günde Ortalama Ne Kadar Sürede Ders Çalıştıkları İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Ders Çalışma Süresi (saat)	F	%
1-2	166	31,3
2-4	287	54,2
4-6	67	12,6
6-8	10	1,9
Total	530	100

Öğrencilerin günlük ortalama ders çalışma süreleri 2-4 saat %54,2, 1-2 saat %31,3, 4-6 saat %12,6 ve 6-8 saat arası %1,9 şeklinde dağılım göstermektedir.

Tablo 4.12. Öğrencilerin Kendilerine Ait Bir Çalışma Odalarının Olup Olmamasına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Çalışma Odası	F	%
Var	491	92,6
Yok	39	7,4
Toplam	530	100

Ölçeğe katılan öğrencilerin %92,6'nın ders çalışmak için bir odasının olduğu, buna karşın öğrencilerin %7,4'nün de ders çalışma odasının olmadığı sonucuna varılmıştır.

4.2. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Görüşlerine Yönelik Analizler

Bu kısımda araştırmaya katılan Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Orta Öğretime Geçiş Sistemi ve Seviye Belirleme Sınavı ile ilgili görüşleri ve bu görüşlerin demografik özelliklere göre değişimlerinin incelendiği analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

4.2.1. Ortaöğretime geçiş sistemi ve seviye belirleme sınavına yönelik öğretmen görüşlerinin demografik özelliklere göre analizleri

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin ortaöğretime geçiş sistemi ve seviye belirleme sınavına yönelik görüşlerinin demografik özelliklere göre analizleri aşağıda verilmiştir. Veriler normal dağılım göstermediğinden dolayı (EK-4.1) nonparametrik testler kullanılmıştır.

4.2.1.1. OGES ve SBS'ye yönelik öğretmen görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre analizi

Erkek ve kadın öğretmenlerin Ortaöğretime Geçiş Sistemi ve Seviye Belirleme Sınavına yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre normal dağılım göstermediğinden dolayı ve alt grup sayısı iki olduğundan dolayı nonparametrik bir test olan Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır. Erkek ve kadın öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını yansıtacak olan bu testin sonuçları aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.13. Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin Ortaöğretime Geçiş Sistemi ve Seviye Belirleme Sınavına Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi

GRUP	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	P
Kadın	103	92,90	9569	4213	,75
Erkek	84	95,35	8009		

Sıralar ortalamasına göre erkek öğretmenlerin görüşlerinin kadın öğretmenlerin görüşlerinden daha olumlu olduğu tespit edilmiş olup erkek ve kadın öğretmenlerin görüşleri arasında erkek öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($U=42130$, $p>.05$).

4.2.1.2. OGES ve SBS'ye yönelik öğretmen görüşlerinin yaş değişkenine göre analizi

Öğretmenlerin Ortaöğretime Geçiş Sistemi ve Seviye Belirleme Sınavına yönelik görüşlerine dair veriler yaş değişkenine göre normal bir dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test uygulanmıştır. Yaş değişkenine ait alt bölüm sayısı ikiden fazla olduğu için Kruskal-Wallis H Testi yapılmış olup teste ait analizler aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.14. Fen Ve Teknoloji Öğretmenlerinin Ortaöğretime Geçiş Sistemi ve Seviye Belirleme Sınavına Yönelik Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Analizi

GRUP	N	Sıralar Ortalaması	χ^2	Sd	P	Anlamlı Farklılık
21-25	63	106,98				
26-30	49	96,65				21-25 ile 36-40
31-35	29	90,67	10,883	5	,049	21-25 ile 46-üzeri
36-40	22	79,27				26-30 ile 46-üzeri
41-45	6	95,00				
46-üzeri	18	64,39				

Yaşa göre öğretmenler arasında toplam puan bazında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($\chi^2=10,883$, $p<.05$). Mann-Whitney U Testi sonuçlarına (EK-4.2) göre 21-25 ile 36-40 yaş aralığındaki öğretmenler arasında 21-25 yaş; 21-25 ile 46-üzeri yaş aralığındaki öğretmenler arasında 21-25 yaş ve 26-30 ile 46-üzeri yaş aralığındaki öğretmenler arasında 26-30 yaş aralığındaki öğretmenler daha olumlu görüşe sahip oldukları tespit edilmiştir. Diğer yaş gruplarında ise anlamlı farklılık bulunamamıştır.

4.2.1.3. OGES ve SBS'ye yönelik öğretmen görüşlerinin kıdem değişkenine göre analizi

Öğretmenlerin Ortaöğretime Geçiş Sistemi ve Seviye Belirleme Sınavına yönelik görüşlerine dair veriler kıdem değişkenine göre normal bir dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test uygulanmıştır. Kıdem değişkenine ait alt bölüm sayısı ikiden fazla olduğu için Kruskal-Wallis H Testi yapılmış olup teste ait analizler aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.15. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Ortaöğretime Geçiş Sistemi ve Seviye Belirleme Sınavına Yönelik Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Göre Analizi

Kıdem	N	Sıralar Ortalaması	χ^2	Sd	P
1-3	69	100,93			
4-7	42	99,50	4,743	3	,192
8-11	24	93,38			
12-üzeri	52	80,64			

Kıdem değişkenine göre öğretmenler arasında toplam puan bazında 1-3 yıllık öğretmenler daha olumlu görüşe sahip olup görüşler arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($\chi^2=4,743$, $p>.05$).

4.2.1.4. OGES ve SBS'ye yönelik öğretmen görüşlerinin mezun oldukları okul türü değişkenine göre analizi

Öğretmenlerin Ortaöğretime Geçiş Sistemi ve Seviye Belirleme Sınavına yönelik görüşlerine dair veriler öğretmenlerin mezun oldukları okul türü değişkenine göre normal bir dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test uygulanmıştır. Mezun olunan okul türü değişkenine ait alt bölüm sayısı ikiden fazla olduğu için Kruskal-Wallis H Testi yapılmış olup teste ait analizler aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.16. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Ortaöğretime Geçiş Sistemi ve Seviye Belirleme Sınavına Yönelik Görüşlerinin Mezun Olduğu Okul Türü Değişkenine Göre Analizi

Okul	N	Sıralar Ortalaması	χ^2	Sd	P	Anlamlı Farklılık
Öğretmen okulu	4	155,75				Öğretmen okulu ile
2 yıllık enstitü	3	134,00				3 yıllık enstitü
3 yıllık enstitü	17	76,38	10,133	4	,038	Öğretmen okulu ile
Eğitim fakültesi	140	94,95				eğitim fakültesi
Fen ve edebiyat	22	80,66				

Öğretmenlerin mezun oldukları okul türüne göre toplam puan bazında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($\chi^2=10,133$, $p<.05$). Mann-Whitney U Testi sonuçlarına (EK-4.3) göre öğretmen okulu mezunları ile 3 yıllık enstitü mezunları arasında; öğretmen okulu mezunu ve öğretmen okulu mezunları ile eğitim fakültesi mezunları arasında yine öğretmen okulu mezunları daha olumlu bir görüşe sahip oldukları tespit edilmiştir. Diğer okul türü gruplarında ise anlamlı farklılık bulunamamıştır.

4.2.2. SBS'nin eğitim-öğretim sürecine olan etkisine yönelik öğretmen görüşlerinin demografik özelliklere göre analizleri

Öğretmenlerin SBS'nin eğitim-öğretim süreci etkisine yönelik görüşlerinin sorulduğu maddelerin (2, 4, 6, 8, 10, 12, 15, 21, 23, 25, 27) oluşturduğu Faktör-1'e ilişkin frekans ve yüzde dağılımları ile demografik özellikleri aşağıdaki gibidir.

Tablo 4.17. Faktör 1: Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin SBS'nin Eğitim-Öğretim Süreci Etkisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

SORU	Kesinlikle katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
2- SBS'deki Fen ve Teknoloji soruları ders programındaki kazanımlarla örtüşmektedir.	13	7	63	33,7	27	14,4	65	34,8	19	10,2
4- SBS Öğrencilerin 6 ve 7. sınıflarda derslerini ciddiye almalarını sağladı.	35	18,7	94	50,3	35	18,7	21	11,2	2	1,1
6- SBS'den sonra sunuş yoluyla öğretim yerine daha çok buluş yoluyla öğretim stratejisini kullanmaya başladım.	21	11,2	100	53,5	31	16,6	28	15,0	7	3,7
8- SBS sistemi dersleri daha çok öğrenci merkezli işlemeyi gerektirir.	50	26,7	96	51,3	25	13,4	16	8,6	0	0
10- Yeni sınav sisteminden sonra dersleri işlerken deneylere daha çok yer veriyorum.	43	23	89	47,6	26	13,9	25	13,4	4	2,1
12- SBS'den sonra öğrencilerin derslerime katılımları ve ilgileri arttı.	19	10,2	70	37,4	76	40,6	20	10,7	2	1,1
15- SBS soruları öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirir.	32	17,1	116	62	27	14,4	12	6,4	0	0
21- SBS, öğretmenlerin öz eleştiri ve öz değerlendirme yapmasına yardımcı olmaktadır.	21	11,2	101	54	31	17,1	27	14,4	6	3,2
23- SBS öğrencilerin başarılarını ölçmesinin yanı sıra bilgiyi yorumlama becerisi de kazandırır.	46	24,6	104	55,6	25	13,4	12	6,4	0	0
25- SBS ezberci zihniyeti ortadan kaldırdı.	20	10,7	88	47,1	41	21,9	34	18,2	4	2,1
27- SBS soruları öğrencileri günlük hayata hazırlar niteliktedir.	21	11,2	100	53,5	37	19,8	27	14,4	2	1,1

Tablo 4.17'deki frekans ve dağılımları incelediğimizde Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin; %40,7'si SBS'de çıkan Fen ve Teknoloji sorularının ders programındaki kazanımlarla örtüştüğünü, öğretmenlerin %45'inin ise örtüşmediği görüşünde, %64,7'si dersleri sunuş yoluyla öğretimden çok buluş yoluyla öğretim stratejisini kullanmaya başladığı, %78'i dersleri öğrenci merkezli işlemeye başladığı, %70,6'sı derslerde daha çok deneylere yer vermeye başladığı, %47,6'sı öğrencilerin derslerine katılımlarının ve ilgilerinin arttığı, %79,1'i SBS sorularının öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirdiği, %65,2'si SBS ile öğretmenlerin öz değerlendirme ve öz eleştiri yapmasına yardımcı olduğu, %80,2'si SBS'nin öğrencilerin başarılarını ölçmesinin yanı sıra bilgiyi yorumlama becerisi de kazandırdığı, %57,8'i SBS'nin ezberci zihniyeti ortadan kaldırdığı ve %64,7'si SBS'nin öğrencileri günlük hayata hazırlar nitelikte olduğu görüşünde oldukları sonucuna varılmıştır.

4.2.3. SBS'nin eğitim-öğretim sürecine olan etkisine yönelik öğretmen görüşlerinin demografik özelliklere göre analizleri

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin SBS'nin eğitim-öğretim süreci etkisine yönelik görüşlerinin demografik özelliklere göre analizleri aşağıda verilmiştir. Veriler normal dağılım göstermediğinden (EK-4.4) dolayı nonparametrik testler uygulanmıştır.

4.2.3.1. SBS'nin eğitim-öğretim sürecine olan etkisine yönelik öğretmen görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre analizi

Erkek ve kadın öğretmenlerin SBS'nin eğitim-öğretim süreci etkisine yönelik görüşlerine ilişkin veriler cinsiyet değişkenine normal dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test olan Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır. Erkek ve kadın öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını yansıtacak olan bu testin sonuçları aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.18. Öğretmenlerin SBS'nin Eğitim-Öğretim Süreci Etkisine Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi

GRUP	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	P
Kadın	103	96,62	9951,5	4056,5	,46
Erkek	84	90,79	7626,5		

Sıralar ortalamasına göre kadın öğretmenlerin SBS'nin eğitim-öğretim süreci etkisine ilişkin görüşleri erkek öğretmenlerin görüşlerinden daha olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin SBS'nin eğitim-öğretim süreci etkisine yönelik görüşlerinde cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($U=4056,5$, $p>,05$).

4.2.3.2. Öğretmenlerin, SBS'nin eğitim-öğretim sürecine olan etkisine yönelik görüşlerinin yaş değişkenine göre analizi

Öğretmenlerin SBS'nin eğitim-öğretim süreci etkisine yönelik görüşlerine ilişkin veriler yaş değişkenine göre normal bir dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test uygulanmıştır. Yaş değişkenine ait alt bölüm sayısı ikiden fazla olduğu için Kruskal-Wallis H Testi yapılmış olup teste ait analizler aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.19. Öğretmenlerin SBS'nin Eğitim-Öğretim Süreci Etkisine Yönelik Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Analizi

GRUP	N	Sıralar Ortalaması	χ^2	Sd	P
21-25	63	106,29			
26-30	49	89,85			
31-35	29	88,03	6,938	5	,225
36-40	22	94,14			
41-45	6	93,58			
46-üzeri	18	71,86			

Sıralar ortalamasına göre 21-25 yaş grubundaki öğretmenlerin görüşleri en yüksek düzeyde olumlu iken 46 ve üzeri yaş grubu öğretmen görüşleri ise en düşük düzeyde olumlu görüşe sahiplerdir. Öğretmenlerin SBS'nin eğitim-öğretim süreci etkisine yönelik görüşlerinde yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($\chi^2=6,938$, $p>.05$).

4.2.3.3. SBS'nin eğitim-öğretim sürecine olan etkisine yönelik öğretmen görüşlerinin kıdem değişkenine göre analizi

Öğretmenlerin SBS'nin eğitim-öğretim süreci etkisine yönelik görüşlerine ilişkin veriler kıdem değişkenine göre normal bir dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test uygulanmıştır. Kıdem değişkenine ait alt bölüm sayısı ikiden fazla olduğu için Kruskal-Wallis H Testi yapılmış olup teste ait analizler aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.20. Öğretmenlerin SBS'nin Eğitim-Öğretim Süreci Etkisine Yönelik Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Göre Analizi

Kıdem	N	Sıralar Ortalaması	χ^2	Sd	P
1-3	69	101,99			
4-7	42	89,44	2,632	3	,452
8-11	24	93,69			
12-üzeri	52	87,22			

Sıralar ortalamasına göre 1-3 yıllık öğretmenlerin görüşleri en yüksek düzeyde olumlu görüşe sahipken 12-üzeri yıllık öğretmenlerin görüşleri ise en düşük düzeyde olumlu görüşe sahip olduğu görülmektedir. Kıdem değişkenine göre öğretmenlerin SBS'nin eğitim-öğretim süreci etkisine yönelik görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($\chi^2=4,743$, $p>.05$).

4.2.3.4. SBS'nin eğitim-öğretim sürecine olan etkisine yönelik öğretmen görüşlerinin mezun oldukları okul türü değişkenine göre analiz

Öğretmenlerin SBS'nin eğitim-öğretim süreci etkisine yönelik görüşlerine ilişkin veriler öğretmenlerin mezun oldukları okul türü değişkenine göre normal bir dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test uygulanmıştır. Mezun olunan okul türü değişkenine ait alt bölüm sayısı ikiden fazla olduğu için Kruskal-Wallis H Testi yapılmış olup teste ait analizler aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.21. Öğretmenlerin SBS'nin Eğitim-Öğretim Süreci Etkisine Yönelik Görüşlerinin Mezun Olduğu Okul Türü Değişkenine Göre Analizi

Okul	N	Sıralar Ortalaması	χ^2	Sd	P
Öğretmen okulu	4	155,00			
2 yıllık enstitü	3	112,00			
3 yıllık enstitü	17	80,89	4,861	4	,302
Eğitim fakültesi	140	95,99			
Fen ve edebiyat	22	84,43			

Sıralar ortalamasına göre öğretmen okulu mezunu öğretmenlerin görüşleri en yüksek düzeyde olumlu görüşe sahipken 3 yıllık enstitü mezunu öğretmenlerin görüşleri ise en düşük düzeyde olumlu görüşe sahiptir. Öğretmenlerin mezun oldukları okul türüne göre SBS'nin eğitim-öğretim süreci etkisine yönelik görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($\chi^2=4,861$, $p>.05$).

4.2.4. Seviye belirleme sınavının uygulanışına yönelik öğretmen görüşlerine ilişkin bulgular

Öğretmenlerin SBS'nin uygulanışına yönelik görüşlerinin sorulduğu maddelerin (1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 14, 16, 20) oluşturduğu Faktör-2'ye ilişkin frekans ve yüzde dağılımları ile demografik özellikleri aşağıdaki gibidir.

Tablo 4.22. Faktör 2: Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin SBS'nin Uygulanışına Yönelik Görüşlerine Ait Frekans Ve Yüzde Dağılımları

SORU	Kesinlikle katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
1- OKS sisteminin değişmesine gerek yoktu.	12	6,4	20	10,7	26	13,9	70	37,4	59	34,6
3- Öğrencilerin her yıl sınav kaygısı yaşamasına karşıyım.	52	27,8	46	24,6	27	14,4	48	25,7	14	7,5
5- Öğrencilerin başarısının OKS gibi tek bir sınav yerine SBS'de farklı sınavlarla değerlendirilmesini daha adaetli buluyorum.	69	36,9	84	44,9	18	9,6	11	5,6	5	2,7
7- SBS'nin üç yıla yayılmasını öğrencilerin olası başarısızlıklarını telafi edebilirliği açısından olumlu buluyorum.	66	35,3	85	45,5	22	11,8	10	5,3	4	2,1
9- SBS sistemi çocukları rahata ve tembelliğe sevk ediyor.	5	2,7	27	14,4	20	10,7	79	42,2	56	29,9
11- OKS' de öğrencinin yaşadığı yüksek kaygı ve stres yükünün SBS'de yıllara yayılması öğrenciyi rahatlatılabilir.	27	14,4	95	50,8	35	18,7	24	12,8	6	3,2
13- SBS' nin her öğretim yılının sonunda o yılki kazanımlardan hazırlanması, öğrencinin başarısını ölçmesi açısından sağlıklı buluyorum.	78	41,7	87	46,5	8	4,3	14	7,5	0	0
14- Davranış puanının daha önce etkili olması öğrencilerin derslerindeki davranışlarını olumlu etkilemişti.	18	9,6	86	46,0	52	27,8	20	10,7	11	5,9
16- SBS sınavının 6 ve 7.sınıflarda olmasına gerek yoktu.	7	3,7	15	8	47	25,1	70	37,4	48	25,7
20- SBS sistemi OKS' ye göre öğrencileri ortaöğretim kurumlarına yerleştirmede daha iyi bir sistemdir.	55	29,4	66	35,3	45	24,1	16	8,6	5	2,7

Tablo 4.22'deki frekans ve dağılımları incelediğimizde Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin; %72'si OKS'nin değişmesi gerektiği, %52,4'ü öğrencilerin her yıl sınav kaygısı yaşamasına karşı olduğu, %80,8'i öğrenci başarısını tek sınav yerine SBS gibi birden çok sınavla değerlendirmeyi daha adaletli bulduğu, %80,8'i SBS'nin 3 yılda yapılmasını öğrencilerin olası bir başarısızlığını telafi edebilirliği açısından olumlu bulduğu, %72,1'i SBS'nin öğrencileri rahata ve tembelliğe sevk etmediği, %65,2'si OKS'de öğrencinin yaşadığı yüksek kaygı ve stres yükünün SBS'de yıllara yayılması öğrenciyi rahatlatılabileceği, %88,2'si SBS'nin o yılki kazanımlardan hazırlanmasının öğrencinin başarısını ölçmesi açısından sağlıklı bulduğu, %55,6'sı iptal edilen davranış puanının öğrencileri derslerindeki davranışları olumlu yönde etkilediği, %63,1'i SBS'nin 6. ve 7. sınıflarda da olmasına gerek olduğu, %64,7'si SBS'nin OKS'ye göre liselere yerleştirmede daha adaletli olduğu görüşündedirler.

4.2.5. SBS'nin uygulanışına yönelik öğretmen görüşlerinin demografik özelliklere göre analizi

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin SBS'nin uygulanışına yönelik görüşlerinin demografik özelliklere göre analizleri aşağıda verilmiştir. Veriler normal dağılım göstermediğinden (EK-4.5) dolayı nonparametrik testler uygulanmıştır.

4.2.5.1. SBS'nin uygulanışına yönelik öğretmen görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre analizi

Erkek ve kadın öğretmenlerin SBS'nin uygulanışına yönelik görüşlerine ilişkin veriler normal dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test olan Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır. Erkek ve kadın öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını yansıtacak olan bu testin sonuçları aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.23. Öğretmenlerin SBS Sistemi ve Uygulanışına Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi

GRUP	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	P
Kadın	103	94,63	9747,00	4261,00	,859
Erkek	84	93,23	7831,00		

Sıralar ortalamasına göre kadın öğretmenlerin görüşleri yüksek düzeyde olumlu görüşe sahipken erkek öğretmenlerin görüşleri ise düşük düzeyde olumlu görüşe sahip olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin SBS'nin uygulanışına yönelik görüşlerinde cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($U=4261$, $p>,05$).

4.2.5.2. SBS'nin uygulanışına yönelik öğretmen görüşlerinin yaş değişkenine göre analizi

Öğretmenlerin SBS'nin uygulanışına yönelik görüşlerine ilişkin veriler yaş değişkenine göre normal bir dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test uygulanmıştır. Yaş değişkenine ait alt bölüm sayısı ikiden fazla olduğu için Kruskal-Wallis H Testi yapılmış olup teste ait analizler aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.24. Öğretmenlerin SBS Sistemi ve Uygulanışına Yönelik Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Analizi

GRUP	N	Sıralar Ortalaması	χ^2	Sd	P
21-25	63	96,28			
26-30	49	106,04			
31-35	29	88,88	7,088	5	,214
36-40	22	73,82			
41-45	6	70,25			
46-üzeri	18	94,08			

Sıralar ortalamasına göre 26-30 yaş aralığındaki öğretmenler yüksek düzeyde olumlu görüşe sahipken 41-45 yaş aralığındaki öğretmenler ise düşük düzeyde olumlu görüşe sahiplerdir. Öğretmenlerin SBS sistemi ve uygulanışına yönelik görüşlerinde yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($\chi^2=7,088$ $p>.05$).

4.2.5.3. SBS'nin uygulanışına yönelik öğretmen görüşlerinin kıdem değişkenine göre analizi

Öğretmenlerin SBS'nin uygulanışına yönelik görüşlerine ilişkin veriler kıdem değişkenine göre normal bir dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test uygulanmıştır. Kıdem değişkenine ait alt bölüm sayısı ikiden fazla olduğu için Kruskal-Wallis H Testi yapılmış olup teste ait analizler aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.25. Öğretmenlerin SBS Sistemi ve Uygulanışına Yönelik Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Göre Analizi

Kıdem	N	Sıralar Ortalaması	χ^2	Sd	P
1-3	69	93,95			
4-7	42	104,45	3,888	3	,274
8-11	24	99,19			
12-üzeri	52	83,23			

Sıralar ortalamasına göre 4-7 yıllık öğretmenler en yüksek düzeyde olumlu görüşe sahipken 12-üzeri yıllık öğretmenler en düşük düzeyde olumlu görüşe sahiptir. Kıdem değişkenine göre öğretmenlerin SBS'nin eğitim-öğretim süreci etkisine yönelik görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($\chi^2=3,888$, $p>.05$).

4.2.5.4. SBS'nin uygulanışına yönelik öğretmen görüşlerinin mezun oldukları okul türü değişkenine göre analizi

Öğretmenlerin SBS'nin uygulanışına yönelik görüşlerine ilişkin veriler mezun oldukları okul türü değişkenine göre normal bir dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test uygulanmıştır. Kıdem değişkenine ait alt bölüm sayısı ikiden fazla olduğu için Kruskal-Wallis H Testi yapılmış olup teste ait analizler aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.26. Öğretmenlerin SBS sistemi ve Uygulanışına Yönelik Görüşlerinin Mezun Olduğu Okul Türü Değişkenine Göre Analizi

Okul	N	Sıralar Ortalaması	χ^2	Sd	P
Öğretmen okulu	4	126,25			
2 yıllık enstitü	3	116,00			
3 yıllık enstitü	17	97,75	1,675	4	,795
Eğitim fakültesi	140	93,71			
Fen ve edebiyat	22	87,20			

Sıralar ortalamasına göre öğretmen okulu mezunu öğretmenlerin görüşleri yüksek düzeyde olumlu görüşe sahipken fen ve edebiyat mezunu öğretmenler düşük düzeyde olumlu görüşe sahiplerdir. Öğretmenlerin SBS'nin eğitim-öğretim süreci etkisine ilişkin görüşlerinde mezun oldukları okul türü değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($\chi^2=1,675$, $p>.05$).

4.2.6. SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik öğretmen görüşlerine ilişkin bulgular

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin SBS'den sonra veli ve öğrencilerin bilinçlilik durumuna yönelik görüşlerinin sorulduğu maddelerin (17, 18, 19, 22, 24, 26, 28) oluşturduğu Faktör-3'e ilişkin frekans ve yüzde dağılımları aşağıdaki gibidir.

Tablo 4.27. Faktör 3: Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin SBS'den Sonra Öğrenci ve Velinin Bilinçlilik Durumuna Yönelik Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

SORU	Kesinlikle katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
17- SBS sistemi veli, okul ve öğretmen işbirliği artırdı.	28	15,0	98	52,4	34	18,2	23	12,3	4	2,1
18- SBS velilerin daha bilinçli olmasını sağladı.	20	10,7	104	55,6	36	19,3	24	12,8	3	1,6
19- SBS soruları ile ölçme ve değerlendirme anlayışım değişti.	27	14,4	97	51,9	26	13,9	34	18,2	3	1,6
22- SBS öğrencilerin her yıl kendilerini değerlendirmelerine ve geliştirmelerine katkı sağlamaktadır.	31	16,6	115	61,5	18	9,6	21	11,2	2	1,1
24- SBS öğrencilerin erken yaşlarda, ortaöğretim kurumlarına yerleştirilmeleri konusunda bilinçlenmelerini sağladı.	31	16,6	102	54,5	33	17,6	21	11,2	0	0
26- Veliler SBS sınavı ile öğrencinin öğretim sürecine daha erken ve aktif olarak katılmaya başladılar.	22	11,8	112	59,9	32	17,1	21	11,2	0	0
28- SBS sistemi ile birlikte veli toplantılarına olan katılım arttı.	11	5,9	75	40,1	56	29,9	42	22,5	3	1,6

Tablo 4.27'deki frekans ve dağılımları incelediğimizde Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin; %66,3'ü SBS'nin velileri daha bilinçli olmasını sağladığı, %66,3'ü SBS soruları ile ölçme ve değerlendirme anlayışlarının değiştiği, %68,1'i SBS'nin öğrencilerin kendilerini her yıl değerlendirmelerine ve geliştirmelerine katkı sağladığını, %71,1'i öğrencilerin erken yaşlarda ortaöğretim kurumlarına yerleştirmeleri konusunda bilinçlendiğini ama aynı zamanda erken yaşlarda kaygı ve stres ile tanıştıkları, %71,7'si velilerin öğrencinin öğretim sürecine daha erken ve aktif katılmaya başladıkları, %46'sı veli toplantılarına olan katılımın arttığı görüşünde oldukları sonucuna varılmıştır.

4.2.7. SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik öğretmen görüşlerinin demografik özelliklere göre analizleri

Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik görüşlerin demografik özelliklere göre analizleri aşağıdaki gibi olup normal dağılım (EK-4.6) göstermediklerinden dolayı nonparametrik testler uygulanmıştır.

4.2.7.1. SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik öğretmen görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre analizi

Öğretmenlerin SBS'den sonra veli ve öğrencilerin bilinçlilik durumuna yönelik görüşlerine ilişkin veriler cinsiyet değişkenine göre normal dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test olan Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır. Erkek ve kadın öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını yansıtacak olan bu testin sonuçları aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.28. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin SBS'den Sonra Öğrenci ve Velinin Bilinçlilik Durumuna Yönelik Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi

GRUP	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	P
Kadın	103	94,39	9722,5	4285,5	,912
Erkek	84	93,52	7855,5		

Sıralar ortalamasına göre kadın öğretmenlerin görüşleri yüksek düzeyde olumlu görüşe sahipken erkek öğretmenler ise düşük düzeyde olumlu görüşe sahiptir. SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik görüşlerinde cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($U=4285,5$, $p>,05$).

4.2.7.2. SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik öğretmen görüşlerinin yaş değişkenine göre analizi

Öğretmenlerin SBS'den sonra veli ve öğrencilerin bilinçlilik durumuna yönelik görüşlerine ilişkin veriler yaş değişkenine göre normal bir dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test uygulanmıştır. Yaş değişkenine ait alt bölüm sayısı ikiden fazla olduğu için Kruskal-Wallis H Testi yapılmış olup teste ait analizler aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.29. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin SBS'den Sonra Öğrenci ve Velinin Bilinçlilik Durumuna Yönelik Görüşlerin Yaş Değişkenine Göre Analizi

GRUP	N	Sıralar Ortalaması	χ^2	Sd	P	Anlamlı Farklılık
21-25	63	122,22				21-25 ile 36-40
26-30	49	91,92				21-25 ile 46-üzeri
31-35	29	90,45				26-30 ile 46-üzeri
36-40	22	76,45	18,431	5	0,024	31-35 ile 46-üzeri
41-45	6	110,08				
46-üzeri	18	57,69				

Öğretmenlerin, SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik görüşlerinde yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($\chi^2=18,431$, $p<.05$). Mann-Whitney U Testi sonuçlarına (EK-4.7) göre 21-25 ile 36-40 yaş aralığındaki öğretmenlerin görüşleri arasında 21-25 yaş aralığındaki öğretmenlerin; 21-25 ile 46-üzeri yaş aralığındaki öğretmenlerin görüşleri arasında 21-25 yaş aralığındaki öğretmenlerin; 26-30 ile 46-üzeri yaş aralığındaki öğretmenlerin görüşleri arasında 26-30 yaş aralığındaki öğretmenlerin; 31-35 ile 46-

üzeri yaş aralığındaki öğretmenlerin görüşleri arasında 31-35 yaş aralığındaki öğretmenlerin görüşlerinin daha olumlu görüşe sahip olduğu tespit edilmiştir. Diğer yaş gruplarında ise anlamlı farklılık bulunamamıştır.

4.2.7.3. SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik öğretmen görüşlerinin kıdem değişkenine göre analizi

Öğretmenlerin SBS'den sonra veli ve öğrencilerin bilinçlilik durumuna yönelik görüşlerine ilişkin veriler kıdem değişkenine göre normal bir dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test uygulanmıştır. Yaş değişkenine ait alt bölüm sayısı ikiden fazla olduğu için Kruskal-Wallis H Testi yapılmış olup teste ait analizler aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.30. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin SBS'den Sonra Öğrenci ve Velinin Bilinçlilik Durumuna Yönelik Görüşlerin Kıdem Değişkenine Göre Analizi

Kıdem	N	Sıralar Ortalaması	χ^2	Sd	P	Anlamlı Farklılık
1-3	69	107,33				
4-7	42	94,32	8,427	3	,138	
8-11	24	86,42				
12-üzeri	52	79,56				

Sıralar ortalamasına göre 1-3 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin görüşleri en yüksek düzeyde olumlu görüşe sahipken 2-üzeri yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin görüşleri en düşük düzeyde olumlu görüşe sahiptirler. Öğretmenlerin, SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik görüşlerinde kıdem değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($\chi^2=8,427$, $p>05$).

4.2.7.4. SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik öğretmen görüşlerinin mezun oldukları okul türü değişkenine göre analizi

Öğretmenlerin SBS'den sonra veli ve öğrencilerin bilinçlilik durumuna yönelik görüşlerine ilişkin veriler öğretmenlerin mezun oldukları okul türü değişkenine göre normal bir dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test uygulanmıştır. Yaş değişkenine ait alt bölüm sayısı ikiden fazla olduğu için Kruskal-Wallis H Testi yapılmış olup teste ait analizler aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.31. Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin SBS'den Sonra Öğrenci ve Velinin Bilinçlilik Durumuna Yönelik Görüşlerin Mezun Olunan Okul Türü Değişkenine Göre Analizi

Okul	N	Sıralar Ortalaması	χ^2	Sd	P
Öğretmen okulu	4	115,25			
2 yıllık enstitü	3	141,50			
3 yıllık enstitü	17	68,19	7,869	4	,097
Eğitim fakültesi	140	97,35			
Fen ve edebiyat	22	85,61			

Sıralar ortalamasına göre 2 yıllık enstitü mezunu öğretmenlerin görüşleri en yüksek düzeyde olumlu görüşe sahipken 3 yıllık enstitü mezunu öğretmenlerin görüşleri ise en düşük düzeyde olumlu görüşe sahip oldukları tespit edilmiştir. SBS'den sonra öğrenci ve velinin bilinçlilik durumuna yönelik görüşlerinde öğretmenlerin mezun oldukları okul türü değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($\chi^2=7,869$, $p>,05$).

Tablo 4.27’de yer alan bazı maddeler (19, 22, 24) göz önüne alındığında elde edilen bu sonucun güvenilirliği diğer sonuçlara oranla daha düşük olduğu düşünülmektedir. Çünkü 1-3 yıllık kıdeme sahip öğretmenler OKS sisteminde görev yapmamışlardır. Bu maddeler ile ilgili sonuçların sağlıklı olmayacağı düşünülmektedir. 1-3 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin görüşleri diğer faktörlerde önemli olacağı düşünüldüğünden dolayı değerlendirmeye alınmıştır.

4.3. Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin ölçek maddelerine katılma durumları aşağıda Tablo 4.32’de verilmiştir.

Tablo 4.32. Öğrencilerin Ölçek Maddelerine Katılma Durumları

SORU	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. SBS sistemi ile değerlendirilerek liselere yerleştirilmemizi doğru buluyorum.	200	37,7	157	29,6	89	16,8	41	7,7	43	8,1
2. SBS’deki Fen ve teknoloji soruları kolaydı.	63	11,9	156	29,4	182	34,3	84	15,5	45	8,5
3. Fen ve Teknoloji dersinde işlediğimiz konularla SBS’de çıkan sorular birbirleriyle uyumluuydu.	182	34,3	225	42,5	100	18,9	23	4,3	0	0
4. Ders çalışırken SBS’de katsayısı yüksek olan derslere öncelik veriyorum.	242	45,7	162	30,6	61	11,5	51	9,6	14	2,6
5. SBS sorularında resim ve şekillere yer verildiği için soruları çözerken sıkılmıyorum.	345	65,1	128	24,2	42	7,9	15	2,8	0	0
6. Okuldaki ders başarısının sınıf puanına katılmasını doğru buluyorum.	330	62,3	99	18,7	53	10	22	4,2	26	4,9

Tablo 4.32. Devam: Öğrencilerin Ölçek Maddelerine Katılma Durumları

7.	Bu yılki SBS'de daha başarılı olabilmem için Fen ve Teknoloji dersine daha çok çalışmam gerekir.	222	41,9	179	33,8	78	14,7	40	7,5	11	2,1
8.	SBS, Fen ve Teknoloji dersine olan ilgimi olumlu yönde etkiledi.	131	24,7	169	31,9	144	27,2	59	11,1	27	5,1
9.	Geçen sene SBS'ye girmem bu sene daha bilinçli çalışmamı sağladı.	347	65,5	129	24,3	46	8,7	8	1,5	0	0
10.	Liselere giriş için yapılan SBS'nin her yıl yapılmasını doğru buluyorum.	212	40	107	20,2	120	22,6	41	7,7	50	9,4
12.	SBS'ye hazırlanmak eğlencelidir.	79	13,8	102	19,2	135	25,5	86	16,2	134	25,3
13.	Geçen sene girdiğim SBS'den sonra kendime olan güvenim arttı.	152	28,7	146	27,5	141	26,6	60	11,3	31	5,8
14.	SBS benim için çok önemli bir sınavdır.	449	84,7	64	12,1	17	3,2	0	0	0	0
15.	Okuldaki ders notlarımın SBS puanımı etkilemesi derslerime daha çok çalışmamı sağladı.	316	59,6	158	29,8	40	7,5	16	3	0	0
16.	SBS'deki Fen ve Teknoloji dersi başarıyı bu dersi sevmeme borçluyum.	152	28,7	152	28,7	135	9,4	50	9,4	41	7,7
17.	SBS'den sonra daha düzenli ders çalışmaya başladım	230	43,4	210	39,6	77	14,5	13	2,5	0	0
18.	SBS'ye girmem gelecekteki lise eğitimim için beni erkenden bilinçlendirdi.	357	67,4	117	22,1	45	8,5	11	2,1	0	0

Öğrencilerin; %67,3'ü SBS ile liselere yerleştirmeyi doğru bulduğu, %41,3'ü SBS'de çıkan Fen ve Teknoloji sorularının kolay olduğu, %76,8'i Fen ve Teknoloji dersinde işlenen konular ile SBS'de çıkan soruların birbirleriyle uyumlu olduğu, %76,3'ü ders çalışırken SBS'de katsayısı yüksek olan derslere öncelik verdiği, %89,3'ü SBS sorularında resim ve şekillere yer verildiği için soruları çözerken sıkılmadığı, %81'i okuldaki ders başarısının sınıf puanına katılmasını doğru bulduğu, %75,7'i SBS'de başarılı olabilmek için Fen ve Teknoloji dersine daha çok çalışması gerektiği, %56,6'sı SBS'nin Fen ve Teknoloji dersine olan ilgilerini artırdığı, %89,8'i geçen sene SBS'ye girmelerinin bu sene daha bilinçli çalışmalarını

sağladığı, %60,2'si liselere giriş için SBS'nin 6., 7. ve 8. sınıfta yapılmasını doğru bulduğu, %41,5 SBS'ye hazırlanmanın eğlenceli olmadığını, %56,2'si geçen sene SBS'ye girmelerinden sonra kendilerine olan güvenin arttığı, %96,8'i SBS'nin kendisi için çok önemli bir sınav olduğu, %89,4'ü okuldaki notların SBS puanına katılmasından dolayı daha çok çalıştığı, %57,4'ü SBS'deki Fen ve Teknoloji dersi başarısını bu dersi sevdiğine borçlu olduğu, %83'ü SBS'den sonra daha düzenli ders çalışmaya başladığı, %89,5'i SBS'ye girmelerini gelecekteki lise eğitimi için erkenden bilgilendirdiği görüşünde oldukları tespit edilmiştir (Tablo 4.32).

Öğrencilerin SBS'ye yönelik görüşleri ile ilgili analiz sonuçları aşağıdaki verilmiştir. Veriler normal dağılım göstermediğinden (EK-4.8) dolayı nonparametrik testler uygulanmıştır.

4.3.1. Seviye belirleme sınavına yönelik öğrenci görüşlerinin demografik özelliklere göre analizleri

Öğrencilerin SBS'ye yönelik görüşleri ile ilgili analiz sonuçları aşağıdaki verilmiştir. Veriler normal dağılım göstermediğinden (EK-4.8) dolayı nonparametrik testler uygulanmıştır.

4.3.1.1. Seviye belirleme sınavına yönelik öğrenci görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre analizi

Öğrencilerin Seviye Belirleme Sınavına yönelik görüşlerine ilişkin veriler cinsiyet değişkenine göre normal dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test olan Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır. Kız ve erkek öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını yansıtacak olan bu testin sonuçları aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.33 Öğrencilerin SBS'ye Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi

GRUP	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	P
Kız	275	255,57	70281,5	32331,5	,121
Erkek	255	276,21	70433,5		

Sıralar ortalamasına göre erkek öğrenciler en yüksek düzeyde olumlu görüşe sahipken kız öğrenciler en düşük düzeyde olumlu görüşe sahiplerdir. Öğrencilerin SBS'ye yönelik görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($U=32331,5$, $p>,05$).

4.3.1.2. Seviye belirleme sınavına yönelik öğrenci görüşlerinin anne eğitim durumu değişkenine göre analizi

Öğrencilerin SBS'ye yönelik görüşlerine ilişkin veriler anne eğitim durumu değişkenine göre normal bir dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test uygulanmıştır. Yaş değişkenine ait alt bölüm sayısı ikiden fazla olduğu için Kruskal-Wallis H Testi yapılmış olup teste ait analizler aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.34. Öğrencilerin SBS'ye Yönelik Görüşlerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Analizi

Anne Eğitimi	N	Sıralar Ortalaması	χ^2	Sd	P	Anlamlı Farklılık
Okur Yazar	21	288,4				
İlköğretim	311	251,43				İlköğretim
Lise	155	273,08	11,189	4	0,025	-üniversite
Üniversite	40	323,58				Lise- üniversite
Lisans Üstü	3	278,17				

Öğrencilerin SBS'ye yönelik görüşlerinde annenin eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($\chi^2=11,189$, $p<.05$). Mann-Whitney U Testi sonuçlarına göre (EK-4.9) annesi ilköğretim mezunu öğrencilerin görüşleri annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin görüşlerinden; annesi lise mezunu olan öğrencilerin görüşleri annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin görüşlerinden daha yüksek düzeyde olumlu görüşe sahip olup aralarında anlamlı bir farklılık vardır. Diğer okul türü mezunlarında ise anlamlı farklılık bulunamamıştır.

4.3.1.3. Seviye belirleme sınavına yönelik öğrenci görüşlerinin baba eğitim durumu değişkenine göre analizi

Öğrencilerin SBS'ye yönelik görüşlerine ilişkin veriler baba eğitim durumu değişkenine göre normal bir dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test uygulanmıştır. Yaş değişkenine ait alt bölüm sayısı ikiden fazla olduğu için Kruskal-Wallis H Testi yapılmış olup teste ait analizler aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.35. Öğrencilerin SBS'ye Yönelik Görüşlerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Analizi

Baba Eğitimi	N	Sıralar Ortalaması	χ^2	Sd	P
Okur Yazar	5	202,20			
İlköğretim	175	245,37			
Lise	223	273,96	6,773	4	,148
Üniversite	110	275,76			
Lisans Üstü	17	314,06			

Sıralar ortalamasına göre babası lisansüstü mezunu olan öğrencilerin görüşleri en yüksek düzeyde olumlu görüşe sahipken babası okur-yazar olan öğrencilerin görüşleri en düşük düzeyde olumlu görüşe sahiptir. Öğrencilerin SBS'ye yönelik görüşlerinde babanın eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($\chi^2=6,773$, $p>.05$).

4.3.1.4. Seviye belirleme sınavına yönelik öğrenci görüşlerinin anne mesleği değişkenine göre analizi

Öğrencilerin SBS'ye yönelik görüşlerine ilişkin veriler anne mesleği değişkenine göre normal bir dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test uygulanmıştır. Yaş değişkenine ait alt bölüm sayısı ikiden fazla olduğu için Kruskal-Wallis H Testi yapılmış olup teste ait analizler aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.36. Öğrencilerin SBS'ye Yönelik Görüşlerinin Anne Mesleği Değişkenine Göre Analizi

Anne Mesleği	N	Sıralar Ortalaması	χ^2	Sd	P	Anlamlı Farklılık
Ev Hanımı	486	258,94				
Memur	12	370,00				
Doktor, Öğretmen, mühendis vb.	28	316,98	12,26	3	,007	Ev hanımı- memur
Emekli	4	388,88				

Sıralar ortalamasına göre annesi emekli olan öğrenciler en yüksek düzeyde olumlu görüşe sahipken annesi ev hanımı olan öğrenciler ise en düşük düzeyde olumlu görüşe sahiplerdir. Öğrencilerin SBS'ye yönelik görüşlerinde anne mesleğine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($\chi^2=12,26$ $p<.05$). Mann-Whitney U Testi sonuçlarına göre(EK-4.10) annesi memur olan öğrencilerin görüşleri annesi ev hanımı olan öğrencilerin görüşlerinden daha olumlu düzeyde olup aralarında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Diğer meslek gruplarında ise anlamlı farklılık bulunamamıştır.

4.3.1.5. Seviye belirleme sınavına yönelik öğrenci görüşlerinin baba mesleği değişkenine göre analizi

Öğrencilerin SBS'ye yönelik görüşlerine ilişkin veriler baba mesleği değişkenine göre normal bir dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test uygulanmıştır. Yaş değişkenine ait alt bölüm sayısı ikiden fazla olduğu için Kruskal-Wallis H Testi yapılmış olup teste ait analizler aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.37. Öğrencilerin SBS'ye Yönelik Görüşlerinin Baba Mesleği Değişkenine Göre Analizi

Baba Mesleği	N	Sıralar Ortalaması	χ^2	Sd	P
Serbest	109	256,88			
İşçi	217	262,2			
Memur	54	272,13			
Doktor, Öğretmen, mühendis vb.	115	286,1	3,228	3	,358
Emekli	35	267,86			

Öğrencilerin SBS'ye yönelik görüşlerinde baba mesleğine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($\chi^2=3,228$ $p>.05$).

4.3.1.6. Seviye belirleme sınavına yönelik öğrenci görüşlerinin gelir durumu değişkenine göre analizi

Öğrencilerin SBS'ye yönelik görüşlerine ilişkin veriler gelir durumu değişkenine göre normal bir dağılım göstermediğinden dolayı nonparametrik bir test uygulanmıştır. Yaş değişkenine ait alt bölüm sayısı ikiden fazla olduğu için Kruskal-Wallis H Testi yapılmış olup teste ait analizler aşağıdaki tabloda yansıtılmıştır.

Tablo 4.38. Öğrencilerin SBS'ye Yönelik Görüşlerinin Gelir Durumu Değişkenine Göre Analizi

Gelir (TL)	N	Sıralar Ortalaması	χ^2	Sd	P
0-1000	178	298,31			
1001-1500	212	259,13	6,062	3	,109
1501-2000	69	214,4			
2000-üzeri	71	218,9			

Öğrencilerin SBS'ye yönelik görüşlerinde ailenin gelir durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($\chi^2=6,062$ $p>.05$). Sıralar ortalamasına göre geliri 0-1000 TL arasında olan öğrenciler en yüksek düzeyde olumlu görüşe sahipken geliri 1501-2000 TL arasındaki öğrenciler ise en düşük düzeyde olumlu görüşe sahiplerdir.

BÖLÜM 5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma kapsamında elde edilen bulgular ışığında sonuçlar ortaya konmuş ve konu ile ilgili önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Tartışma

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve benzer çalışmalar ile ilgili tartışmaya bu bölümde yer verilmiştir.

Öğretmen görüşleri ile ilgili bulgularda öğretmenlerin %47.6'sı öğrencilerin derslerine katılımlarının ve ilgilerinin arttığı görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Aynı şekilde Yapıcı ve Demirdelen (2007)'de yaptıkları çalışmada araştırmaya katılan öğretmenlerin %35'inin yeni programın öğrencilerin araştırma yapma güdülerini harekete geçirdiği ve %30'unun çocuklara yönelik ve ilgi çekici olduğu, öğrencilerin etkinlikleri severek yaptığı görüşünde olduklarını tespit etmişlerdir. Yine benzer bir çalışma yapan Ocak vd. (2010), ilköğretim öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada öğrencilerin %62,8'inin "OGES sayesinde okul derslerine ilgi ve motivasyonum artıyor." ifadesine katıldıklarını tespit etmiştir. Bu sonuçlar yukarıdaki anket sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

MEB, ilköğretimin temel görevlerinden birinin öğrencileri hayata hazırlamak olduğunu ifade etmektedir (MEB, 2008b: 5). Öğretmenlerin de (%64,7) SBS'de çıkan Fen ve Teknoloji ile ilgili soruların öğrencileri günlük hayata hazırladığı görüşünde oldukları tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin %72'sinin OKS'nin değişmesi gerektiği görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Ocak vd. (2010) de yaptıkları çalışmada öğrencilerin “OKS sistemi değiştirilmemeli.” ifadesine %25 oranında “Kesinlikle Katılıyorum” cevabı verirken “Kesinlikle Katılmıyorum” cevabı verenlerin oranını ise % 31,4 olduğunu tespit etmişlerdir. Bu sonuç bulgularımızla paralel olup öğretmen ve öğrencilerin OKS'nin değişmesi gerektiği konusunda hemfikir olduğu sonucunu güçlendirmektedir. Aynı zamanda Gündoğdu vd. (2008), yaptıkları çalışmada SBS'nin OKS'ye nazaran daha uyumlu ve olumlu olduğu sonucuna varmıştır.

Öğretmenlerin %80,8'i öğrenci başarısını tek sınav yerine SBS gibi birden çok sınavla değerlendirmeyi daha adaletli bulurken öğrencilerin %67,3'ü de liselere yerleştirmede SBS sistemini doğru bulduklarını ifade etmişlerdir. Aynı zamanda Yıldırım (2006), Diyarbakır ve Elazığ illerinde toplam 243 öğretmen üzerinde yaptığı çalışmasında öğretmenlerin OKS sınavı için “Yıllarca süren hazırlık çok kısa sürede değerlendiriliyor.” görüşünde olduklarını tespit etmiştir. Ayrıca Ocak vd. (2010), SBS'ye giren öğrencilere yaptıkları çalışmada öğrencilerin geleceklelerini iki saatlik bir sınav yerine daha geniş bir süreçte değerlendirilmesini doğru bulduklarını tespit etmişlerdir. Bu sonuçlar bulgularımızla paralellik göstermekle beraber öğretmen ve öğrencilerin geleceklelerini önemli ölçüde etkileyeceği düşünülen ortaöğretim kurumlarına yerleştirme işleminde tek sınav yapılmaması konusunda aynı fikirde oldukları sonucunu vermektedir. Aynı zamanda Gündoğdu vd. (2008), yaptıkları çalışmada sınavın üç yıla yayılmasının öğrencileri stres ve kaygıya sokmuş olsa da tek sınav yerine üç sınavın olması öğrenci ve öğretmenlerce daha olumlu karşılandığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar da bulgularımızla paralellik göstermektedir.

Öğretmenlerin %71,1'i öğrencilerin erken yaşlarda ortaöğretim kurumlarına yerleştirmeleri konusunda bilinçlendiğini ama aynı zamanda erken yaşlarda kaygı ve stres ile tanıştıkları görüşünde oldukları tespit edilmiştir. MEB (2010b) de bakanlık birimleri ve akademisyenlerle yaptıkları çalışmalarda öğrencilerin erken yaşlarda stres ve kaygı içerisine girdiklerini tespit etmişlerdir. Bu sonuç da bulgularımızla paralellik göstermektedir.

Öğretmenlerin %65,2'si OKS'de öğrencinin yaşadığı yüksek kaygı ve stres yükünün SBS'de yıllara yayılması öğrenciyi rahatlatılabileceği görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca Ocak vd. (2010) de çalışmalarında öğrencilerin “Öğrenci başarısının telafisi mümkün olmayan tek bir sınava bağlanmaması bizler üzerindeki stresi azaltmaktadır.” ifadesine %41,4'ünün “Kesinlikle Katılıyorum” ve sadece %7,9'unun “Kesinlikle Katılmıyorum” cevabı verdiklerini tespit etmişlerdir. Bu sonuç bulgularımızla paralellik göstermektedir.

MEB (2008), 64 Soruda OGES Kitapçığında SBS'nin yeniliklerinin birisinin de sınav sorularının o yılki kazanımlardan çıkacağını ifade etmişti. Bulgularımızda ise Öğretmenlerinin %45'i SBS'de çıkan Fen ve Teknoloji sorularının ders programındaki kazanımlarla örtüşmediği görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Buna karşın öğrencilerin %76,8'i ise Fen ve Teknoloji dersinde işlenen konular ile SBS'de çıkan soruların birbirleriyle uyumlu olduğu görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Bu konuda öğretmen ve öğrencilerin görüş ayrılığı dikkat çekmektedir.

Öğrencilerin %89,4'ü okuldaki notların SBS puanına katılmasından dolayı derslere daha çok çalıştığını ve %83'ünün ise SBS'den sonra daha düzenli ders çalışmaya başladığı görüşünde oldukları tespit edilmiştir. MEB (2008) de 64 Soruda OGES Kitapçığında, OGES kapsamında uygulamaya konulan Yılsonu Başarı Puanı (YBP)'nin amacını öğrencilerin derslere olan katılım ve ilgilerini artırmak olarak ifade etmiştir. Ayrıca Ocak vd. (2010) de SBS'ye giren öğrencilere yaptıkları çalışmada öğrencilerin “Yılsonu başarı puanının değerlendirmeye katılması, okulda yapılan sınavların da önemini artıracak ve bizlerin tüm derslere karşı ilgi ve gayreti aynı olacaktır.” ifadesine %46,4'ünün “Kesinlikle Katılıyorum” ve ancak %3,6'sının “Kesinlikle Katılıyorum” cevabını verdiklerini tespit etmişlerdir. Bu sonuçlar bulgularımızla paralellik göstermektedir.

Öğrencilerin %96,8'i SBS'nin kendileri için çok önemli bir sınav olduğu görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Yıldırım (2006), Diyarbakır ve Elazığ illerinde toplam 335 öğrenci üzerinde yaptığı çalışmasında öğrencilerin ülke geneli sınavlar için

“Hayatımızın en önemli dönüm noktasını belirleyen sınavlardır.” görüşünde olduklarını tespit etmiştir. Bu sonuç bulgularımızla paralellik göstermektedir.

5.2. Sonuç

Araştırmada elde edilen bulgular ışığında fen ve teknoloji öğretmenleri öğrencilerin her yıl sınav kaygısı yaşamasına karşı olmalarına rağmen OKS’de öğrencinin yaşadığı yüksek kaygı ve stres yükünün SBS’de yıllara yayılmasının öğrenciyi rahatlatabileceğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca hem öğretmen hem de öğrenciler, öğrenci başarısının tek bir sınav yerine SBS gibi birden çok sınavla değerlendirilmesinin daha adaletli olduğunu ve SBS’nin 3 yılda yapılmasını öğrencilerin olası bir başarısızlığını telafi edebilirliği açısından olumlu bulduklarını belirtmişlerdir. Bu durum öğretmen ve öğrencilerin sınavın stres ve kaygı bağlamında psikolojik dezavantajları ile ölçme-değerlendirmedeki avantajları arasında kaldıklarının izlenimini vermektedir.

Sonuç olarak araştırma kapsamındaki SBS’ye hazırlanan öğrenciler ve sistemin uygulayıcıları olan Fen ve Teknoloji öğretmenleri SBS’ye ölçme ve değerlendirme açısından OKS’den daha olumlu bakmaktadırlar. SBS’nin üç yıla yayılmış olması, her öğretim yılında o yılki kazanımlardan soruların sorulması, okul başarısının yerleştirme puanına katkı sağlaması gibi nedenlerin bu olumlu bakışta etkisinin olduğu düşünülmektedir. Bunun yanı sıra SBS’nin 6. sınıftan itibaren uygulanmaya başlanması öğrencileri erken yaşlarda sınav maratonuna sokarak yüksek düzeyde stres ve kaygı yaşamalarına neden olabilmektedir. Dershanelerde 6., 7., 8. ve özellikle 4. ve 5. sınıf kurslarına talebin artması öğrencilerin erken yaşta sınav maratonuna hazırlandıklarının bir göstergesi olarak sunulabilir. Bu durum da öğrencilerimizin küçük yaşta çocukluklarını yaşayamamasına neden olabilmekte ve hayatı sınav endeksli sürdürmek zorunda kalabilmektedirler.

Ayrıca bu çalışmanın bitme arifesinde MEB (2010b), yaptığı basın toplantısında üç sınavlı Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Sisteminin okul dışı kaynaklara yönelimi artırdığına, okulun eğitim sistemindeki merkeziliğini kaybetmesine yol açtığına ve

çocukların sosyo-psikolojik gelişimlerini olumsuz yönde etkilediğini gerekçe göstererek 6. ve 7. sınıfta uygulanan SBS'yi kademeli olarak kaldırmıştır. Bu karar için gerekçe olarak gösterilen 'çocukların sosyo-psikolojik gelişimlerinin olumsuz yönde etkilenmesi' bu araştırmanın bulguları ile desteklenebilir niteliktedir. Söz konusu gerekçelerle 2008'de uygulamaya konulan Seviye Belirleme Sınavlarının 2010'da kısmen iptal edilmesi sebebiyle bu ve buna benzer bilimsel araştırmaların sonuçlarının değerlendirilmesine maalesef olanak tanımamıştır. Bu durum ülkemizdeki eğitim sisteminin kısa zamanda değişebilirliği ile ilgili olup sisteme adapte olma bağlamında eğitimcileri ve öğrencileri zor durumda bırakabileceği gibi araştırmacıları da zor durumda bırakabilir.

5.3. Öneriler

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar ışığında aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- Bu çalışma Kocaeli ilinde gerçekleştirilmiştir. Sonuçların daha geniş bir evrene genellenmesi için ülke genelinde seçilen pilot bölgelerde yapılması önerilmektedir.
- Bu çalışma sadece Fen ve Teknoloji öğretmenlerine yönelik yapılmıştır. Diğer branş öğretmenlerinin görüşleri de önemli olacaktır.
- SBS, öğrencileri küçük yaşlarda kaygı ve strese sokabilmektedir. Buna rağmen öğretmen ve öğrenciler ölçme ve değerlendirme açısından tek sınav yerine 3 sınavı olumlu karşılımları ayrıca üzerinde araştırılması gereken bir konu olabilir.
- Öğretmenler OGES ile ilgili bilgilendirmeyi 'kısmen' yeterli bulmaktadır. Bunun için gerekli tedbirler alınabilir ve bilgilendirme sürecine veliler de dâhil edilebilir.

KAYNAKLAR

- ATILGAN, H. K., DOGAN, A. N., Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. ATILGAN, Hakan. (Editör). Ankara: Anı Yayıncılık (2006).
- BAYKUL, Y.. Eğitimde ve psikolojide ölçme: Klasik test teorisi ve uygulaması. ÖSYM Yayınları: Ankara (2000).
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegema (2007).
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. vd., Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Pegem Akademi, Ankara (2008).
- CANDUR, F.. Öğretmenlerin Fen ve Teknoloji Öğretimi, Kullanılan Ölçme-Değerlendirme Yöntemleri ve Bu yöntemlerin Öğretim Sürecindeki Önemi Hakkındaki Düşüncelerinin Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (2007).
- ÇEPNİ, S. vd., Ölçme ve Değerlendirme, Ankara, Pegem A Yayıncılık, Ankara (2007).
- ÇEVİK, E., İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Dersi Öğretmenlerinin Yazılı Sınav Soruları İle Seviye Belirleme Sınavı Sorularının Programa Uygunluğunun İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretimi Bilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde Üniversitesi, Niğde (2009).
- DEMİREL, Ö., Plamlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı. Ankara: PegemA Yayıncılık (2002).
- HOPKINS, K. D., Educational And Psychological Measurement And Evaluation (8th ed.), Boston : Allyn & Bacon (1998).
- GÜNDOĞDU vd., Seviye Belirleme Sınavına (SBS) İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri: Erzurum İli Örneği, İlköğretim Online, 9(1), 316-330, 2010. <http://ilkogretim-online.org.tr>
- İŞMAN, A. & ESKİCUMALI, A., Eğitimde Planlama Ve Değerlendirme, Değişim Yayınları (2003).
- KAHVECI, S., Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Sisteminde Uygulanan Sınavların Ailelere Maliyetinin Ailelerin Toplam Eğitim Harcamaları İçindeki Payı, Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara (2009).
- KARASAR, N., Bilimsel Araştırma Yöntemi. (12. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım (2001).
- KEMERTAŞ, İ., Öğretimde Planlama Ve Değerlendirme, Birsen Yayınevi (2003).
- MEB, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, Ankara: MEB Yayınları (2003).

MEB, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı İlköğretim Fen Bilgisi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu 6.7.8. Sınıflar, Ankara (2005).

MEB, Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Yönergesi, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2602_1.html adresinden 11.02.2008 tarihinde alınmıştır (2008a).

MEB, 64 Soruda OGES Kitapçığı, http://oges.meb.gov.tr/docs/64_soru.pdf adresinden alınmıştır (2008b).

MEB, Seviye Belirleme Sınavı Kılavuzu, http://oges.meb.gov.tr/sbs/docs/sbs_kilavuz.pdf adresinden 11.02.2009 tarihinde alınmıştır (2008c).

MEB, Milli Eğitim Bakanlığı İstatistikleri. http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2008_2009.pdf (2009).

MEB, 2010 SBS Kılavuzu, <http://oges.meb.gov.tr/document/2010-SBS-BAŞVURUKILAVUZU.pdf>, 05.05.2010 tarihinde erişilmiştir (2010).

MEB, oges.meb.gov.tr/oges.html, (2010).

MEB, http://oges.meb.gov.tr/document/bakanimizin_28_06_2010_tarihli_basin_aciklamasi.pdf, 26.06.2010 tarihinde erişilmiştir (2010b).

OCAK vd., İlköğretim Öğrencilerinin Ortaöğretime Geçiş Sistemi (OGES)'ne Yönelik Görüşleri, Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(1), (2010).

ÖNEN, E., Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınav Başarısı Ve Lise 1'inci Sınıftaki Akademik Başarıya İlişkin Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara (2003).

ÖZÇELİK, D.A., Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Ankara: ÖSYM (1981).

TAN, S. ve ERDOĞAN, A., Eğitimi Planlama ve Değerlendirme. Ankara: Pegema

TEKİN, H. (1996). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Ankara: Yargı Yayınevi (2004).

Tekindal, S., Okullarda Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri, Evrim Yayınevi, İstanbul. (2002).

THOMPSON, B. & VACHA-HAASE, T., Psychometrics is Datametrics : The Test is Not Reliable. Educational and Psychological Measurement (2000).

TUİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Nüfus Sayım Sonuçları 2009, Haber Bülteni, Sayı: 15, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=6178> (25 Ocak 2010 tarihinde erişilmiştir) (2010a).

UYŞAL, R., "Seviye Belirleme Sınavlarına (SBS) Yönelik Hazırlık Kursları Düzenleyen Dershanelere Devam Eden Öğrencilerin Ve Öğrenci Velilerinin Dershane Beklentilerinin Belirlenmesi ve Karşılaştırılması", Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi, İstanbul (2009).

YAPICI, M. & DEMİRDELEN, C., İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri. İlköğretim Online, 6(2), 204-212 (2007).

YILDIRIM, A., İlköğretim Okulları İkinci Kademedeki Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşler, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fırat Üniversitesi, Elazığ (2006).

YILMAZ, H., Eğitimde Ölçme Değerlendirme, Mikro Basım-Yayın-Dağıtım Konya (1998).

EKLER LİSTESİ

1. Öğretmen ölçeği
2. Öğrenci ölçeği
3. Davranış puanının iptaline ilişkin genelge
4. SPSS Analiz Tabloları
5. Davranış puanın yeniden hesaplanmasına ilişkin genelge
6. Araştırma izin belgesi

EK-1 - ÖĞRETMEN ÖLÇEĞİ

Değerli Öğretmenler,

Bu anket OGES (Ortaöğretim Geçiş Sistemi) ve bu kapsamda uygulanan SBS (Seviye Belirleme Sınavı) hakkında Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bir araştırma için uygulanmaktadır.

Elde edilecek veriler topluca değerlendirilecektir. Bu nedenle ankete isminizi yazmanıza gerek yoktur. Ankete vereceğiniz yanıtlar ve yapacağınız yorumlar akademik bir çalışmanın temelini oluşturacaktır. Bu açıdan anketin güvenilir sonuçlar verebilmesi için görüşleriniz oldukça önemlidir. Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Yusuf İslam GÜNEŞ- yigunes@hotmail.com

Yrd. Doç. Dr. Aysun ÖZTUNA KAPLAN

1- Cinsiyet () Kadın () Erkek

2- Yaşınız

() 21-25 () 26-30 () 31-35 () 36-40 () 41-45 () 46 ve üzeri

3- Mesleki Kıdeminiz

() 1-3 yıl () 4- 7 yıl () 8- 11 yıl () 12 ve üzeri

4- Mezun olduğunuz okul

() Öğretmen okulu

() Eğitim Enstitüsü (2 yıllık)

() Eğitim Enstitüsü (3 yıllık)

() Eğitim Fakültesi

() Fen Edebiyat Fakültesi

() Diğer.....

5- Mezuniyet yılınız () 2005-2009 () 2001-2005 () 1996-2000 () 1991-1995 () 1990 ve öncesi

6- OGES (Ortaöğretim geçiş sistemi, SBS) hakkında aşağıdaki kaynaklardan bilgilendim:

() MEB web sitesi

() Hizmet içi eğitim seminerleri

() MEB tarafından okula gönderilen yazılı dokümanlar

() Diğer.....

7- OGES hakkında yapılan bilgilendirmeleri yeterli buluyor musunuz?

() Evet () Kısmen () Hayır

8- OGES (Ortaöğretim geçiş sistemi, SBS) hakkında yeterince bilgi sahibi misiniz?

() Evet () Kısmen () Hayır

9- SBS sorularını incelediniz mi?

() Evet () Kısmen () Hayır

10- OKS (Ortaöğretim Kurumları Sınavı) hakkında yeterince bilgi sahibi misiniz?

() Evet () Kısmen () Hayır

Aşağıda verilen maddelerle ilgili katılma derecenizi yanlarında belirtilen ifadelerden uygun olan bir tanesini işaretleyerek belirtiniz.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. OKS sisteminin değişmesine gerek yoktu.					
2. SBS' deki Fen ve Teknoloji soruları ders programındaki kazanımlarla örtüşmektedir.					
3. Öğrencilerin her yıl sınav kaygısı yaşamasına karşıyım.					
4. SBS Öğrencilerin 6 ve 7. sınıflarda derslerini ciddiye almalarını sağladı.					
5. Öğrencilerin başarısının OKS gibi tek bir sınav yerine SBS' de farklı sınavlarla değerlendirilmesini daha adaletli buluyorum.					
6. SBS' den sonra sunuş yoluyla öğretim yerine daha çok buluş yoluyla öğretim stratejisini kullanmaya başladım.					
7. SBS' nin üç yıla yayılmasını öğrencilerin olası başarısızlıklarını telafi edebilirliği açısından olumlu buluyorum.					
8. SBS sistemi dersleri daha çok öğrenci merkezli işlemeyi gerektirir.					
9. SBS sistemi çocukları rahata ve tembelliğe sevk ediyor.					
10. Yeni sınav sisteminden sonra dersleri işlerken deneylere daha çok yer veriyorum.					
11. OKS' de öğrencinin yaşadığı yüksek kaygı ve stres yükünün SBS' de yıllara yayılması öğrenciyi rahatlatılabilir.					
12. SBS'den sonra öğrencilerin derslerine katılımları ve ilgileri arttı.					
13. SBS' nin her öğretim yılının sonunda o yılki kazanımlardan hazırlanması, öğrencinin başarısını ölçmesi açısından sağlıklı buluyorum.					
14. Davranış puanının daha önce etkili olması öğrencilerin derslerimdeki davranışlarını olumlu etkilemişti.					
15. SBS soruları öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirir.					
16. SBS sınavının 6 ve 7.sınıflarda olmasına gerek yoktu.					
17. SBS sistemi veli, okul ve öğretmen işbirliği arttırdı.					
18. SBS velilerin daha bilinçli olmasını sağladı.					
19. SBS soruları ile ölçme ve değerlendirme anlayışım değişti.					
20. SBS sistemi OKS' ye göre öğrencileri ortaöğretim kurumlarına yerleştirmede daha iyi bir sistemdir.					

Aşağıda verilen maddelerle ilgili katılma derecenizi yanlarında belirtilen ifadelerden uygun olan bir tanesini işaretleyerek belirtiniz.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
21. SBS, öğretmenlerin öz eleştiri ve öz değerlendirme yapmasına yardımcı olmaktadır.					
22. SBS öğrencilerin her yıl kendilerini değerlendirmelerine ve geliştirmelerine katkı sağlamaktadır.					
23. SBS öğrencilerin başarılarını ölçmesinin yanı sıra bilgiyi yorumlama becerisi de kazandırır.					
24. SBS öğrencilerin erken yaşlarda, ortaöğretim kurumlarına yerleştirilmeleri konusunda bilinçlenmelerini sağladı.					
25. SBS ezberci zihniyeti ortadan kaldırdı.					
26. Veliler SBS sınavı ile öğrencinin öğretim sürecine daha erken ve aktif olarak katılmaya başladılar.					
27. SBS soruları öğrencileri günlük hayata da hazırlar niteliktedir.					
28. SBS sistemi ile birlikte veli toplantılarına olan katılım arttı.					

SBS ile ilgili eklemek istedikleriniz?

.....

.....

EK-2 - ÖĞRENCİ ÖLÇEĞİ

Değerli Öğrenciler,

Bu anket OGES (Ortaöğretim Geçiş Sistemi) ve bu kapsamda uygulanan SBS (Seviye Belirleme Sınavı) hakkında görüşlerinizi belirlemek amacıyla yapılan bir araştırma için uygulanmaktadır. Bu anketteki soruların herkes için doğru olabilecek yanıtları bulunmamaktadır. Ankete isminizi yazmanıza gerek yoktur. Ankete vereceğiniz yanıtlar ve yapacağınız yorumlar hiçbir kurumla paylaşılmayacak sadece akademik bir çalışmanın temelini oluşturacaktır. Bu nedenle lütfen kendi samimi görüşünüzü belirtiniz. Anketin güvenilir sonuçlar verebilmesi için tüm soruları yanıtlamanız oldukça önemlidir. Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Yusuf İslam GÜNEŞ- yigunes@hotmail.com

Yrd. Doç. Dr. Aysun ÖZTUNA KAPLAN

Aşağıdaki verilen maddelerle ilgili katılma derecenizi yanlarında belirtilen ifadelerden uygun olan bir tanesini işaretleyerek belirtiniz.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. SBS sistemi ile değerlendirilerek liselere yerleştirilmemizi doğru buluyorum.					
2. SBS'deki Fen ve teknoloji soruları kolaydı.					
3. Fen ve Teknoloji dersinde işlediğimiz konularla SBS'de çıkan sorular birbirleriyle uyumluydu.					
4. Ders çalışırken SBS'de katsayısı yüksek olan derslere öncelik veriyorum.					
5. SBS sorularında resim ve şekillere yer verildiği için soruları çözerken sıkılmıyorum.					
6. Okuldaki ders başarısının SBS sonuçlarına katılmasını doğru buluyorum.					
7. Bu yılki SBS'de daha başarılı olabilmem için Fen ve Teknoloji dersine daha çok çalışmam gerekir.					
8. SBS, Fen ve Teknoloji dersine olan ilgimi olumlu yönde etkiledi.					
9. Geçen sene SBS'ye girmem bu sene daha bilinçli çalışmamı sağladı.					

10. Liselere giriş için yapılan SBS'nin her yıl yapılmasını doğru buluyorum.					
11. SBS'ye hazırlanmak eğlencelidir.					
12. Geçen sene girdiğim SBS'den sonra kendime olan güvenim arttı.					
13. SBS benim için çok önemli bir sınavdır.					
Aşağıdaki verilen maddelerle ilgili katılma derecenizi yanlarında belirtilen ifadelerden uygun olan bir tanesini işaretleyerek belirtiniz.	Kesinilikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinilikle Katılmıyorum
14. Okuldaki ders notlarımın SBS puanımı etkilemesi derslerime daha çok çalışmamı sağladı.					
15. SBS'deki Fen ve Teknoloji dersi başarıımı bu dersi sevmeme borçluyum.					
16. SBS'den sonra daha düzenli bir şekilde ders çalışmaya başladım.					
17. SBS'ye girmem gelecekteki lise eğitimim için beni erkenden bilinçlendirdi.					

1) Cinsiyetiniz: Kız Erkek

2) Annenizin eğitim durumu: Okuryazar İlköğretim Lise Üniversite Lisans Üstü
 Babanızın eğitim durumu:

3) Annenizin mesleği: _____
 Babanızın mesleği: _____

4) Kendinizi okulda ne kadar başarılı görüyorsunuz?

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

5) Günde ortalama kaç saat ders çalışıyorsunuz?

a) 1-2 b) 2-4 c) 4-6 d) 6-8

6) Ders çalışabileceğiniz kendinize ait bir yeriniz var mı? Evet Hayır

7) Ailenizin aylık toplam gelirini yazınız.

a) 0-1500 TL

b) 1500-2000 TL

c) 2000-2500 TL

d)2500 ve üzeri

8) Geçen yıl SBS'ye girdiniz mi?

A) Evet

B) Hayır

EK-3 Davranış puanının iptaline ilişkin genelge

4/2009 16:44 90-312

EGITEK SINAV.H

PAGE 01/02

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

Say : B.08.0.ETG.0.05.02.408.02/ **7029**
Konu : Davranış Puanları ile ilgili yargı kararı

14/4/2009

GENELGE
2009.35

Bakanlığımızın bilim ve teknolojiye meydana gelen değişim ve gelişmeler ışığında, Avrupa Birliğine uyum çalışmaları ve küreselleşme ile ortaya çıkan sosyo-ekonomik talepler doğrultusunda, eğitim sistemimizde kalıcı ve kapsamlı düzenlemeler yapmakta olduğu ve Ülkemizin kalkınmasına ve insanımızın refahına katkılar sağlayacak reformları aralıksız sürdürdüğü bilinmektedir.

Yapılan düzenlemelerin en başında gelen, öğretim programlarının bu günün ve geleceğin ihtiyaçlarına cevap verecek bir biçimde yeniden düzenlenmesi çalışmalarıdır.

Düzenlemelerin sistem bütünlüğü içerisinde ve çok boyutlu olarak yapılması, reformların etkili ve kalıcı olması açısından oldukça önemli görülmektedir.

Bu vizyonla ortaya konmuş olan, Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Sistemi kısa süre içerisinde ilgili tüm tarafların desteğini almış, öğrenci, öğretmen ve velilerimiz tarafından tüm boyutlarıyla benimsenerek kabul görmüştür.

Hatırlanacağı üzere, Sistem üç ana unsur üzerine oturtulmuştur:

- 1) Seviye Belirleme Sınavları (SBS),
- 2) Yıllık Başarı Puanı (YBP),
- 3) Davranış Puanı (DP)

Davranış Puanının, öğrencinin, seçmeli dersler dâhil, dersine giren tüm öğretmenlerin, ilân edilmiş kriterlere göre, ayrı ayrı verecekleri puanların aritmetik ortalaması alınarak hesap edilmesi öngörülmüştür.

Okullarımızda verilen eğitimin esasını, 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun Genel Amaçlar bölümünde 2. maddede belirtilen niteliklerin kazandırılması amacıyla yapılan faaliyetler teşkil eder. Öğretim programlarının ve diğer düzenlemelerin kaynağı bu hükümdür. Sadece derslerde verilen konuların değerlendirilmesi ve başarının ölçülmesinde bunların esas alınması tek boyutlu ve eksik bir bakış açısını gösterir. Daha önceki yıllarda da karnelerimizde yer almasına rağmen, yaptırım değeri ve öğrencinin geleceği açısından herhangi bir etkisi söz konusu olmadığı için önemsenmeyen bu değerler, Ortaöğretime Geçiş Sistemi ile önemli hale gelmiş, özellikle ilköğretimin amacının sadece OKS başarısı gibi algılandığı dönemde; iyi insan, iyi vatandaş olma, kendisini geliştirme, okul ve çevre ilişkilerinin önemi, başkalarının haklarına saygı duyma gibi geri plana atılan bu nitelikler yeniden önem kazanmıştır.

Ancak, açılan bir dava sonucu, Danıştay Sekizinci Dairesi, davranış puanlarının, sınıf puanlarının hesaplanmasında yer alan %5 oranındaki etkisinin kaldırılması yönünde yürütmenin durdurulması kararı almıştır.

06500 Teknikokullar-ANKARA
Tel : 0 (312) 296 84 00-212 50 44
Faks : 0 (312) 223 87 36
E-posta : egitek@meh.gov.tr
Int.adresi : <http://egitek.meb.gov.tr>

4/2009 16:44 98-312

EGİTEK SINAV.H

PAGE 02/02

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

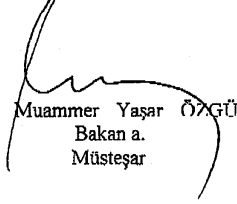
Sayı : B.08.0.ETG.0.05.02.408.02/ 3029
Konu : Davranış Puanları ile ilgili yargı kararı

14/4/2009

Bakanlığımız, öğrencilerimizin Milli Eğitim Temel Kanununun Genel Amaçlar bölümünde 2'nci maddesinde belirtilen genel amaçlar doğrultusunda davranış biçimi kazanmalarını sağlamak üzere, davranış puanının önemli olduğu düşüncesiyle Danıştay Sekizinci Dairesinin verdiği karara itiraz etmiştir. Ancak bu karar, sınıf puanı hesaplarından %5'lik davranış puanları çıkartılarak, 2007-2008 öğretim yılı sınıf puanları ycniden hesaplanarak uygulanmıştır.

Konu hakkında okul müdürleri, öğretmenler, veli ve ilgililerin bilgilendirilerek, tereddütlerin giderilmesi ve sistemin uygulanmaya başlandığı süreç içerisinde sağlanan başarının ve değerlerin kazandırılması ile ilgili çalışma ve etkinliklerin önceden olduğu gibi sürdürülmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim

Muammer Yaşar ÖZGÜL
Bakan a.
Müsteşar

DAĞITIM:

Gereği:

- B Planı
- A Planı

06500 Teknikokullar-ANKARA
Tel : 0 (312) 296 84 01-212 50 84
Faks : 0 (312) 223 87 31
E-posta : egitek@meb.gov.tr
İnt. adresi : <http://egitek.meb.gov.tr>

BAKILMA
444 0 632
M E B

EGİTİMİN
%100
DESTEK

EK-4 SPSS ANALİZ TABLOLARI

1. OGES ve SBS'ye Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Normal Dağılım Tablosu

Tests of Normality

	Kolmogorov-Smirnov(a)			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
TOPLAM	,099	187	,000	,971	187	,001

a Lilliefors Significance Correction

2. OGES ve SBS'ye Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

- 21-25 yaş ile 36-40 yaş

Ranks

	YAS	N	Mean Rank	Sum of Ranks
TOPLA	21-25	63	46,33	2918,50
M	36-40	22	33,48	736,50
	Total	85		

Test Statistics(a)

	TOPLAM
Mann-Whitney U	483,500
Wilcoxon W	736,500
Z	-2,106
Asymp. Sig. (2-tailed)	,035

a Grouping Variable: YAS

- 21-25 yaş ile 46-üzeri

Ranks

	YAS	N	Mean Rank	Sum of Ranks
TOPLAM	21-25	63	44,94	2831,50
	46-üzeri	18	27,19	489,50
	Total	81		

Test Statistics(a)

	TOPLAM
Mann-Whitney U	318,500
Wilcoxon W	489,500
Z	-2,826
Asymp. Sig. (2-tailed)	,005

a Grouping Variable: YAS

- 26-30 yaş ile 46-üzeri**Ranks**

	YAS	N	Mean Rank	Sum of Ranks
TOPLAM	26-30	49	37,26	1825,50
	46-üzeri	18	25,14	452,50
	Total	67		

Test Statistics(a)

	TOPLAM
Mann-Whitney U	281,500
Wilcoxon W	452,500
Z	-2,259
Asymp. Sig. (2-tailed)	,024

a Grouping Variable: YAS

3. OGES ve SBS'ye Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Mezun oldukları Okul Türü Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları**- Öğretmen Okulu İle 3 Yıllık Enstitü Mezunları****Ranks**

	MEZNOKUL	N	Mean Rank	Sum of Ranks
TOPLAM	ogretmenokulu	4	17,25	69,00
	3yillike.enstitusu	17	9,53	162,00
	Total	21		

Test Statistics(b)

	TOPLAM
Mann-Whitney U	9,000
Wilcoxon W	162,000
Z	-2,246
Asymp. Sig. (2-tailed)	,025
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,024(a)

a Not corrected for ties.

b Grouping Variable: MEZNOKUL

- Öğretmen Okulu İle Eğitim Fakültesi Mezunları**Ranks**

	MEZNOKUL	N	Mean Rank	Sum of Ranks
TOPLAM	ogretmenokulu	4	122,00	488,00
	egitimfakultesi	140	71,09	9952,00
	Total	144		

Test Statistics(a)

	TOPLAM
Mann-Whitney U	82,000
Wilcoxon W	9952,000
Z	-2,410
Asymp. Sig. (2-tailed)	,016

a Grouping Variable: MEZNOKUL

4. SBS'nin Eğitim-Öğretim Sürecine Olan Etkisine Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Normal Dağılım Tablosu**Tests of Normality**

	Kolmogorov-Smirnov(a)			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
FAKTOR1	,167	187	,000	,944	187	,000

a Lilliefors Significance Correction

5. SBS'nin Uygulanışına Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Normal Dağılım Tablosu

Tests of Normality

	Kolmogorov-Smirnov(a)			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
FAKTOR2	,167	187	,000	,944	187	,000

a Lilliefors Significance Correction

6. SBS'den Sonra Öğrenci ve Velinin Bilinçlilik Durumuna Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Normal Dağılım Tablosu

Tests of Normality

	Kolmogorov-Smirnov(a)			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
FAKTOR3	,119	187	,000	,971	187	,001

a Lilliefors Significance Correction

7. SBS'den Sonra Öğrenci ve Velinin Bilinçlilik Durumuna Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

- 21-25 İle 36-40 Yaş Aralığı

Ranks

	YAS	N	Mean Rank	Sum of Ranks
FAKTOR3	21-25	66	40,00	2640,00
	36-40	21	56,57	1188,00
	Total	87		

Test Statistics(a)

	FAKTOR3
Mann-Whitney U	429,000
Wilcoxon W	2640,000
Z	-2,634
Asymp. Sig. (2-tailed)	,008

a Grouping Variable: YAS

- **21-25 Yaş İle 46- Üzeri Yaş Aralığı**

Ranks

	YAS	N	Mean Rank	Sum of Ranks
FAKTOR3	21-25	66	36,59	2415,00
	46-üzeri	16	61,75	988,00
	Total	82		

Test Statistics(a)

	FAKTOR3
Mann-Whitney U	204,000
Wilcoxon W	2415,000
Z	-3,812
Asymp. Sig. (2-tailed)	,000

a Grouping Variable: YAS

- **26-30 İle 46-Üzeri Yaş Aralığı**

Ranks

	YAS	N	Mean Rank	Sum of Ranks
FAKTOR3	26-30	48	28,43	1364,50
	46-üzeri	16	44,72	715,50
	Total	64		

Test Statistics(a)

	FAKTOR3
Mann-Whitney U	188,500
Wilcoxon W	1364,500
Z	-3,042
Asymp. Sig. (2-tailed)	,002

a Grouping Variable: YAS

- **31-35 İle 46-Üzeri Yaş Aralığı**

Ranks

	YAS	N	Mean Rank	Sum of Ranks
FAKTOR3	31-35	26	17,90	465,50
	46-üzeri	16	27,34	437,50
	Total	42		

Test Statistics(a)

	FAKTOR3
--	---------

Mann-Whitney U	114,500
Wilcoxon W	465,500
Z	-2,430
Asymp. Sig. (2-tailed)	,015

a Grouping Variable: YAS

8. Seviye Belirleme Sınavına Yönelik Öğrenci Görüşlerine İlişkin Normal Dağılım Tablosu

Tests of Normality

	Kolmogorov-Smirnov(a)			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
TOPLAM	,052	530	,002	,988	530	,000

a Lilliefors Significance Correction

9. Seviye Belirleme Sınavına Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

- İlköğretim İle Üniversite Mezunu

Ranks

	ANNEEGTM	N	Mean Rank	Sum of Ranks
TOPLAM	ilkogretim	311	169,83	52818,00
	universite	40	223,95	8958,00
	Total	351		

Test Statistics(a)

	TOPLAM
Mann-Whitney U	4302,000
Wilcoxon W	52818,000
Z	-3,178
Asymp. Sig. (2-tailed)	,001

a Grouping Variable: ANNEEGTM

- Lise ve Üniversite Mezunu

Ranks

	ANNEEGTM	N	Mean Rank	Sum of Ranks
TOPLAM	lise	155	93,62	14511,00
	universite	40	114,98	4599,00
	Total	195		

Test Statistics(a)

	TOPLAM

Mann-Whitney U	2421,000
Wilcoxon W	14511,000
Z	-2,135
Asymp. Sig. (2-tailed)	,033

a Grouping Variable: ANNEEGTM

10. Seviye Belirleme Sınavına Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Anne Mesleği Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

- Ev Hanımı ve Memur Olanlar

Ranks

	ANNEMESL	N	Mean Rank	Sum of Ranks
TOPLAM	evhanimi	486	246,99	120035,50
	memur	12	351,29	4215,50
	Total	498		

Test Statistics(a)

	TOPLAM
Mann-Whitney U	1694,500
Wilcoxon W	120035,500
Z	-2,482
Asymp. Sig. (2-tailed)	,013

a Grouping Variable: ANNEMESL

EK-5 Davranış puanının yeniden hesaplanmasına ilişkin genelge

Davranış Notu İptal Edildikten Sonra Sınıf Puanının Hesaplama Şekli

$$\text{Sınıf Puanı} = \left(\frac{(\text{Adayın Sınavdan Aldığı Puan} \cdot 70) + [((\text{Yıl Sonu Başarı Notu} / \text{Okulun Maksimum Yıl Sonu Başarı Notu}) \cdot 500] \cdot .25}{475} \right) \cdot 500$$

Örnek Hesaplama

A. Öğrenci :

Sınav Puanı : 457.876

Yıl Sonu : 84.91

Okulun Max Yıl sonu : 95.91

$$\begin{aligned} \text{AÖğrenci Sınıf Puanı} &= \{ [(457.876 \cdot 70) + ((84.91 / 95.91) \cdot 500) \cdot .25] / 475 \} \cdot 500 \\ &= [(320.513 + 110,663) / 475] \cdot 500 \\ &= 453,869 \end{aligned}$$

B. Öğrenci :

Sınav Puanı : 370,247

Yıl Sonu : 74,38

Okulun Max Yıl sonu : 89,64

$$\begin{aligned} \text{BÖğrenci Sınıf Puanı} &= \{ [(370,247 \cdot 70) + ((74,38 / 89,64) \cdot 500) \cdot .25] / 475 \} \cdot 500 \\ &= [(259,173 + 103,72) / 475] \cdot 500 \\ &= 381,993 \end{aligned}$$

EK-6 Araştırma izin belgesi

T.C.
KOCAELİ VALİLİĞİ
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : B08.4.MEM.4.41.00.09/510
KONU : Araştırma İzni
(Yusuf İslam GÜNEŞ)

25.05.10* 12536

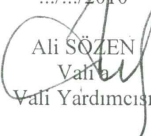
VALİLİK MAKAMINA
KOCAELİ

Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Yusuf İslam GÜNEŞ' in "Seviye Belirleme Sınavına Yönelik Fen ve Teknoloji Öğretmenleri ve Öğrenci Görüşleri" konulu çalışmasına esas olmak üzere, İlimizde bulunan ilköğretim okulları 8. sınıf öğrencilerine anket uygulama talebi, ilgili Üniversitenin 12.05.2010 tarih ve 1093 sayılı yazıları ile bildirilmektedir.

Adı geçen öğrencinin söz konusu çalışmasına esas olmak üzere ekte sunulan anketleri İlimizde bulunan ilköğretim okulları 8. sınıf öğrencilerine uygulaması komisyonca uygun görülmüştür.

Olurlarınıza arz ederim.

Nevzat İSPİRLİ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
.../.../2010

Ali SÖZEN
Vali
Vali Yardımcısı

Ömeraga Mah. Ankara Cad
Valilik Binası Kat:2 KOCAELİ
Tel: 331 33 03 Tel: 331 58 98
Tel: 321 17 47 Fax: 321 15 54
www.kocaeli.meb.gov.tr www.kocaeli-meb.gov.tr
kocaelimem@meb.gov.tr

ÖZGEÇMİŞ

Yusuf İslam GÜNEŞ, 1983 Adana doğumludur. İlköğretim ve lise eğitimini Mardin ili Nusaybin ilçesinde tamamlamıştır. 2001 yılında başladığı Kocaeli Üniversitesi Fen Bilgisi Öğretmenliği lisans programını 2005 yılında tamamlamıştır. Aynı yıl Kocaeli'nde bulunan özel bir dershanede öğretmenliğe başlamıştır. 2010 yılında Sakarya Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü Fen Bilgisi Eğitimi Yüksek Lisans Programını tamamlamıştır. Şu an liselere hazırlık kursu veren özel bir dershanede öğretmenlik yapmaya devam etmektedir. Yabancı dili İngilizcedir. GÜNEŞ, ayrıca evli olup bir çocuk babasıdır.